2. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1725 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 6 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1904 — 19 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1904 Ն. Տ.

ՎԵՑ ՓԱՐԱ

ՏԱՔ ԵՒ ՏՆՕՐԻՆ

ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ

ԹՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

20, ՊԱՂԱ ԱԼԻ ՃԱՏՏԷՒԻ, 20

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ارمنیه سورهانتاق غزتهسی صاحب امتیازی ده جریدهسی

باب عالی جادهسی نومرو ۲۰

DIRECTION DU JOURNAL ARMÉNIEN

SOURHANTAG

20, Avenue de la S. Porte

CONSTANTINOPLE

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ ԱՐ ՀԱՅԱՏԱՐԱԾՈՒԹԻ ՌԱՒԱՐՕՑՆԵՐԸ ԱՐԵԼՈՒՏՍԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏԻՒ ՀԱՄԱՐ

12 ամիսը կանխիկ գր. 75

6 » » » 40

ԳՈՎԱԶՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԹՂԹԱՏԱՐԻ ՎԱՒԱՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՑ

12 ամիսը կանխիկ գրշ. 100

6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԹՂԹԱՏԱՐԻ ՎԱՒԱՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՑ

12 ամիսը կանխիկ Ֆրգ. 22

6 » » » 11

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԸՆԴՈՒՆՈՒԹԻ ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՑ ՄԱՍԻՆ ԵՒ ՅՕՒՆ ԵՒ ՅՕՒՆ

ՀԱՆՈՒՄՆԱՒՈՐՈՒՄԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Մէկ անգամի համար տողը 5 գր.

Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

ՕՐԱՑՈՑՑ

ԿԵՍ ՕՐՕՐԱԿԸ

1904

ՀԻՆ ՈՃՈՒԱՐ — ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 6 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

Պաղտ. Ճն. Թովմայի առաքելոյն.

ՆՈՐ ՈՃՈՒԱՐ — ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 19

Լտ. Ղուկաս. Աւետարանչին.

ՅԱՐՈՒՆԱԿԱՆ — ԵԱՊԱՆ 10

ԿԷՍ ՕՐ. — Ծրք. 6.34 Եր. 6.40

Տարեգրած Գանակաւոլեթեան Քարլօս Ա. Թագաւորին Փորթուկալի (1888)

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԳԵՐՄԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ ԳՈՐԾԻ ԿԵԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

ԵՋԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՄԵԶԻ ՀԱՄԱՐ

Անհամատեպ խօսելով, վաճառականը նպատակաւ զգաստ իւրաքանչիւրը ոք առանձին ու ինքնայատուկ մեծութ մը, ծրագիր մը իւրացուցած է, որուն տարածողութեանց համաձայն կը վարէ իր գործը. նոյն է նաեւ ընդհանուրին համար որ համայնք մը, ազգ մը, ժողովուրդ մը կը ներկայացնէ: Այն մասնաւոր ուղղութիւնը որուն մինչ հոգեկան ընթացքն ալ անուղղակի կառավարէ, ժեծապէս կ'ազդուի երկրին աշխարհագրական դիրքէն, կլիմայէն որ կը ներգործէ ժողովուրդին ընդունակութեան վրայ, ժողովուրդին բարոյական վիճակէն ու տանուտերաբար հարստութենէն: Ամէն ժողովուրդ առաւոտապէս նպատակաորոշ չէ ինքնին, միայն թէ այս ի լոյս չընթացած առեւտրականներուն քով ոչ նուազ ապեցութիւն կը բանեցնին ճարտարարուեստի առաւելութիւններն ալ, տակուն նկարագրի մէր գործելու երկրի մը ժողովուրդը:

Ահա հարցը չօշափող հետաքրքրական ուսումնասիրութիւն մը հրատարակած էր տակեց յունրի մէկ ու կէս տարի առաջ Ֆրանս. Թերթի մը մէջ Պ. Թրուչոյի, Ֆրանսայի առեւտրական նախարարին կողմէն, որ ճչմարիտ ուշադիր դիտողութիւններ կ'ընէր անգլիացի, Ֆրանսայի եւ գերմանացի տարբերուն՝ գործի կեանքին մէջ ունեցած նկարագրին վրայ: Պ. Թրուչո կ'ըսէր.

«Երբ անգլիացի commis-voyageur մը տեղ մը երթայ ու տեսնէ թէ իր ապրանքները լաւ ընդունելութիւն մը չեն գտներ, իսկոյն կ'առնէ կը քալէ անկէ եւ այլեւս բնաւ չի հանդիպիր հոն:

«Ֆրանսացի ճամբորդ վաճառականը հանդարտ կը մնայ, եւ եթէ վերջնական դնդպէս իր ապրանքները լաւ տեսակէտ ըլլալուն մասին յաճախորդը համոզելու յաջողի, այն ատեն է օր գոհունակութիւն կ'ունենայ, եւ կ'աչխատի այս արդիւնքին հասնելու:

«Գերմանը թէեւ ետ կը դառնայ; բայց անպիտոյին պէս բնաւ չգալու պայմանաւ չէ, այլ ջանիկայ իր ապրանքները նոյն երկրին ճաշակին յարմարցնելով ետ կը գառնայ:

Ահա քանի մը տողով անկեղծ նկարագրին երեք մեծ վաճառական ազգերուն, որոնց մէջ ամէնէն աւելի յաջողութիւն գտնող բնականաբար վերջինը ըլլալ հաստատական կ'երեւայ: Այս ժամին՝ գերմանական վաճառականական հանդէս մը, Handels-akademie, կարդ մը խորհրդածութիւններ վերջ կ'ընէ. «Անգլիա իր կատարեալ պատրաստութեամբ առէպ կը վնասէ. իւ առաջին հաստատ ձեռնարկը անգամ մը մերժուելէ վերջ ալ բնաւ նոր փորձ չըներ: Ասոր հակառակը Ֆրանսացին ընդհանրապէս հեռացող չէ, իր վաճառքն բնութիւնը յաջողութիւնը յաճախորդը կը հրապուրէ: Իսկ գերմանը կատարեալ համբերութեամբ եւ յարատեւութեամբ կը յաջողի իր ապրանքներուն տեղ նորեր բերելու.»

Ֆրանսական Թերթը կը յարէ. «Ինծի ալնպէս կը թուի թէ ֆրանսացի արտադրիչները միեւնոյն ժամանակ վաճառականն չեն: Շատերուն համար, երբ առելի արտադրութեան մէջ երկիւղ մը եւ կամ ուղղակի վիժում մը չկայ, ամէն բան կանոնաւոր կ'երթայ. որոշ հոգը, ինչ կ'ուզէ ըլլայ, ապրանք անգամ մը կապուկէն ու արհեստանոցէն դուրս եկելէն վերջ, հաղուագրին հաւանացած ապրանքի մը ծախրը եւ վճարը գնողին կը պատկանի: Դրան առջեւ սալը բեռնաւածին պէս անոր կ'իյնայ ատոնց վրայ մտածել: Ապրանքին հաչիւը եղած, ընդունողին անուան քոնեհատանները չկնուած, չէքը պանքէրին յանձնուած, գործը կատարուած ու լմնցած, ալ անոր վրայ չենք խորհիր:

«Ամանք երկչոտ ճիգով մը մինչեւ սահմանագլուխը Քրանկօ կը ծախեն, բայց ասոնք անոնց թուով են: Ամանք ալ նահանգներէն մինչեւ յանձման վայրը «ֆրանքօ» կը ղրկեն, այսպիսիները տասը մատուցներու վրայ կը հասրեւին, մեծադոյն մաս, «ապրանքի մը ճամբու ծախքը եւ վնասը գնողին կը վերադարձի դրութեամբ կը գործեն: Ճանձման ո եւ է տարբեր եղանակ մեր մէջ (Ֆրանսայի) բացառութիւն կը կազմէ. Ըստ այսմ, ամէն բան գնողին սահմանուած է:

«Ընդհակառակն, Գերմանացին յաճախորդին հետ այնպիսի փութով ու եռանդով կը խօսի, կը տեսակցի որ յաճախ իրենց նորաձեւութեանց վաճառատունները մեր (Ֆրանսայի) պերճ յաճախորդները գոհ կը թողուն: Գերմանացին մինչեւ տեղը կը տանի ծախածը, մինչդեռ մենք (Դաղղիացիները) կ'ըսենք մերինին Ձեր ապրանքը մեր քով պատրաստ է, ճամբու ծախքը եւ վնասը քեզի ըլլալու պայմանաւ առաքման հրամանը տուր»: Բոլոր գաղտնիքը հոս է արդէն, եւ անագին ու չատ մեծ է: Գերմանացին, որ մեզմէ նուազ յնատասչական, աւելի հեզասահքոյր եւ աւելի նորագոյն ճաշակներու հետեւող մըն է, իր յաճախորդը ազատ կը ձգէ փոխագրութեան եւ մաքսէն հանելու բիւրգնողներէն եւ ծախքը ու վճարած մաքսը ի միասին հաշուելով. հաշուեգիրը կը չինէ. Իր գործակցութեան եղանակը անհոն կերպով մերինէն աւելի նախապատրելի է. այս ակնյայտ բան մըն է; Արդ, այս երկու պայմանագիրներէն ո՞րը աւելի չահաւոր կ'ելլէ, որպէս զի գործը աւելի լաւ վերջաւորութեան մը գանէ:»

Այս հարցումին ի պատասխան աւելի մանրամասնութեանց կը մանէ նոյն Թերթը, միչտ գնահատելի նկատելով գերման նկարագիրը իր գործելու եղանակին մէջ. «Իսկապէս Ֆրանս. առեւտր. առնները, կը յարէ ան, որոնք իրենց երկչոտութեան երեսէն մասամբ մը ինկան եւ որոնք Իտալիա commis-voyageurները կը ղրկեն, բնաւ չեն տարակուսիր թէ որչափ դժուարութեանց կը բախի անոնց գործը, մանաւանդ երբ իրենց դէմ գերման ճամբորդ-վաճառական մը ունին: Երբ գերման ճամբորդ-վաճառականը կը ներկայանայ, յաճախորդին բոլոր հետաքրքրութեան համար լաւագոյն ծանօթութիւններով բեռնաւորուած, իր ապրանքը կը ներկայացնէ «ամէն բան ֆրանքօ»ով: Մերը Բարիզի եւ Լիոնցը ճամբորդը ընդհակառակն, հաստատ պայմաններով խնդրանքին առջեւը հանդարտ կը մնայ: Այս պարագային ո՛վ պիտի ընդունի «օրտին»ն: Հաշուեգիր ընելը տրդէն անոր պատասխանել է:»

* * *

Այս խօսքերը մեզի համար ունին իրենց օգտակար կողմերը. Իրաւացի սրտուածնէ մէն է Ֆրանսայի առեւտրական նախարարին ըրածը: Մենք մեր չրջանակին մէջ փորձով կը տեսնենք թէ այսօր գերման ներկայացուցիչները այնքան բազմաթիւ են, եւ կիսով չափ ձեռք ձգած են գործերը մեր հրապարակին վրայ: Իրենց համար դասր նկատուածներու ապրանքներէն իսկ կարեւոր սպառուածներ կ'ընեն եւ չատ անգամ Ֆրանսական, Անգլիական եւ Իտալական մեծամեծ գործարաններու, վաճառատուներու ներկայացուցիչներն իսկ գերման տարբեր կ'ընտրուին, քանի որ աւելի սպառուած ընելու համար անգործական են տումնք իրենց պայմաններով:

Նախ որ Գերմանացին երբ Արեւելք գայ, իր առաջին գործը կ'ըլլայ լուրջ ուսումնասիրութիւն մը ընել տեղւոյն բարքերուն մասին, ճաշակը գիտնալ. տնական զանազանել, ընթացիկ գիները ճշդել, եւն. եւն.: Արդէն տեսական ուսումնասիրութեան վրայ գործնականապէս հետեւողներն իրենք եղած են միչտ եւ կանոնէին գիտցած են հաշտ պահել տեսականն ու գործնականը իրարու հետ:

Աւրիչ պարագայ մըն ալ կայ, որ ոչ նուազ կարեւորութիւն կը ստանայ գերման տարբին գործի կեանքին մէջ ունեցած զաղափարը պարզելու համար: Գերմանացի մը, որ զուտ իր լեզուն կը խօսէր եկած տանէն, քանի մը տարի վերջը հոս ամենայն դիւրութեամբ կը խօսի Պետութեան լեզուն, կը հասկնայ եւ կը բացատրէ իր գաղափարները՝ ֆրանսերէն ու երբեմն իսկ յունարէն լեզուներով: Եւ նոյն իսկ տեսած եմ Գերմաններ, որոնք գործի մէջ յաջողութիւն գտնելու համար հայերէն կը սորվէին. վասն զի իրենց ճիւղին աւելի մանիֆաթուրային վրայ էր, եւ հետեւաբար տեղւոյս սոյն ճիւղին վրայ մեծամասնութիւն կազմողներուն լեզուն սորվելով աւելի նպաստաւորուելու հաւանականութիւնն ակներեւ կ'երեւար իրենց համար: Մինչդեռ ուրիշ տարբ մը, ըլլայ Ֆրանսացի, անգլիացի կամ իտալացի, ծուռ վիճակներուզով մը բնաւ հետաքրքիր պիտի չըլլար:

* * *

Այս ընդհատ խօսքերէն կ'արժէ եզրակացութիւն մը հանել մեր չրջանակին համար: Մենք ալ ունինք մեզի համար կարգ մը ռումի-վուանեաժէօռներ, որոնք կ'երթան գաւառները ապրանք ծախելու: Իրենց տուած պայմանները «գումիսիօն»ի մը ձեռքով եղածէն բնաւ տարբերութիւն մը չունին. չատ չատ, քիչ մը համոզիչ խօսքերով թերեւս հաւանութիւն առնեն օտարի համար, բայց ան ալ չատ ցանցառ կերպով: Այսօր գոնէ մեր ճամբորդները գոհացուցիչ արդիւնք մը չունին. եթէ ապագային աւելի արդիւնաւոր ըլլալու հաւանական թիւն ըլլայ ալ, տարբեր խնդիր է: Իրաց արդի վիճակին դառնալով՝ մենք ալ մեր միջավայրին համաձայն պէտք ունինք ճչմարիտ նկարագրի տէր ճամբորդ վաճառականներ կազմելու, որոնք քիչ մը նիւթական զրկանքի, դժուարութեան առջեւ չնկրկին, չնկրկին, քան մը՝ որուն տակուզ միչտ պատրաստակամ ըլլալու է յաջողութիւն գտնելու համար:

Այսպէս, մերինները եւրոպացի ներկայացուցիչներուն պէս փառաւոր օթեկներ, չքեղ ճաչասրահներ, հանգստաւէտ անկողիններ պիտի չգանեն իրենց ճամբորդութեան միջոցին. հետեւաբար աւելի զօրաւոր նկարագիր կազմելու պէտք ունինք մենք: Ասոր սոփողանութիւնը կը չեշտուի մանաւանդ այն ատեն, երբ դիտել տանք թէ կան կարգ մը եւրոպական Տուներու ներկայացուցիչներ, որոնք գաւառներու մէջ կը թափառին եւ ո զղակի ապպրատքներ կ'ընեն. Ատոնք ալ մերիններուն չափ դժուարութեանց չեն բախիր արդիօք:

Բարեբախտութիւն մըն է որ հանդուսաւէտութեան պայմանները կը ծաղկին Թուրքիոյ գեղեցիկ երկրին մէջ, չնորհիւ կայս. կառավարութեան յառաջդիմասէր չանքերուն, որոնց ամենագնեցիկ արդիւնքներէն մէկն է Պաղատաի երկաթուղիի գիծը, որ կարգ մը նոր նոր չահաստանները ու սպառումի եւ հայթայթումի չորանոր ազբիւրներ պիտի բանայ մեր գործի ասպարէզին առջեւ.

Ընդունելով այս ամէնքը, մեր չրջանակին մէջ պէտք ունինք աւելի գերման նկարագրին հետեւող ըլլալու, քան ուրիչ ոևէ ազգի, եթէ կ'ուզենք առեւտր. յաջողութեան գաղտնիքը գտնել: Եւ ամէնէն աւելի չեշտուած պարագան որ անուղղակի կը մնայ, առեւտրի մէջ կամքի տակնուվրայութիւնն է եւ նկարագրի զօրութիւնը:

Թ. Կ. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

ՄԻԱԿ ՊԱՏՃԱՌԸ

Բանի մը ամիս առաջ Պատրիարքական հրամանով ճամբորդութիւն մը ըրի դէպի Մարզուան, ըստ կարելւոյն սփոփանք գտնելու կնոջս մահուան պատճառաւ այրած սրտիս. մանալու՝ հոգեկան անհոգն եւ ապրնտով տուայտանքներս: Այս առթիւ բաւական տեղեր ժուռ եկայ, հոգեւորապէս միխիթարելու եւ միխիթարուելու միակ նպատակով: Լաւ էի թէ գա առաջին ալ հաչտ աչքով չի նայիր իր եկեղեցականին, եւ թէ գաւառի մը չուրի իսկ հրավիրելու զժկամակութիւնը կ'աւելնայ չաճախանակ, սակայն հաւատաք չէի ընծայած այս կարգի խօսքերու եւ իւրովի կրկնած էի մկլտ, թէ «Պատճառ մը ըլլալու է անշուշտ»:

Ու չէի սխալած: Մէկէկ աւելի գիւղեր ու քաղաքներ այցելեցի, եւ առջի թոպէէն տեսայ, որ գաւառացի Հայը նախ եւեղ անկեղծ սիրով կը սիրէ իր եկեղեցականը, նոյն տաք վերաբերմունքն ունի հանդիպելի անոր. կը գոհրդրայ անոր վրայ, կը պատկառի անկէ, այնքան այն եկեղեցականէն, որ պարտաճանաչութեան ոգի մը, հոգի մը կը կրէ իր մէջ, ունի սիրտ մը ազնիւ ու բանի՝ Աւետարանի տաք ու չինչ առակներով — մարգարիտներով լեփ լեցուն, որով կամ ու պատրաստ կը դգայ ինքզինքը մատակարարելու, մակաղելու իրեն յանձնուած Քրիստոսի հօտը բանաւոր:

Այսու հանդերձ. ճչմարիտը տողած ըլլալու համար, Հայ կղերը—ըլլայ քահանայ, ըլլայ վարդապետ—հետզհետէ կը կորսնցնէ իր վարկն ու յարգը, նոյն իսկ բարի չնկատներու առջեւ: Պատճառը յաճախ կրկնուած է այս կամ այն լրբագոյն սիրնականերու մէջ: Շատերը նախապէս պատրաստուած չըլլալով այդ վեհ պաշտօնին, անգիտակ իրենց կոչումին սրբութեան, իրենց անպատկառ նիստ ու կացով ևս պժգալի, գայթակղալի արարքներով մէյմէկ Ակիբսիմոններ դարձած են ժողովրդեան գլխուն ու փոխանակ հայրաբար հոգալու, խրատմելու, յորդորելու իրենց յանձնուած հօտը, ընդհակառակն իրենց միակ խաչն է Սիմոնականութիւնը, մոլութիւններու աղբիւրն ալ, չորթել, մի՛չտ չորթել՝ ստակատիր, խաթեպատիր, խայտառակ միջոցներով: Ահա՛ այդպիսիներու միակ սկզբունքն ու մտածմունքը, որով գաւառացին իրաւամբ կը սկսի պաղել իր կղերէն, իր հոգիին մնունդը — հոգեւոր—տատակարարող, իր սրտի ցաւերը ամոքող Մայր-եկեղեցիէն: Եւ օր մըն ալ, եթէ չարունակուի այս վտանգաւոր եւ եպերելի ընթացքը, այս չնորհունակներու կողմանէ, գաւառացին պիտի խփէ իր դռները ամրապէս՝ նոյն իսկ բարի եւ խղճամիտ կղերականներու երեսին:

Սեւ-Յովս եզերքը գտնուող կարեւոր քաղաքի մը մէջ պատմեցին թէ նախկին Տեղապահ մը գիւղէ գիւղ, դռնէ դուռ իւղ եւ ապուխտ հաւաքեց պղտիկ անուան ներքեւ — եւ Պոլիս իր ծնողաց ղրկեց: Նա՛յն այդ քաղաքին մէջ ո՛չ նուազ ցաւալի դէպք մը պատմեցին. — Առաջնորդը արդիւնր է երբեմն մը միրաւութիւնը՝ պահանջելով իր 13 ղ. պաղպղինը, հակառակ պարագային սպառնալով նզովել եկեղեցիի Մ. Բեմէն թէ՛ երեսէն եւ թէ՛ պարտականները:

Ինչ կ'ըլլանք կոր:

Ահա՛ այս է միակ պատճառը, ըստ ինս, որ կարգ մը եկեղեցւոյ պաչտօնեաները—տեղապահ, առաջնորդ—ընդ երկար չեն կրնար տիրկ ընել գաւառներուը, եւ մէյմէկ պատրուակներով իրենք զիրենք Պոլիս կը նետեն կա՛մ կը նետուին՝ հոս հանդիստ կեանք վարելու համար:

ՄԿՐՏԻՉ ՔՀ. ՉԱՐԽՈՒԹԵԱՆ

ԱՄՈՒՄՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԵՐԸ կը չատնան Մ. Նահանգներուն մէջ: Միայն Օհայոյի նահանգին մէջ, ուր հաղիւ 2 միլիոն բնակիչ կայ, 1904ի առաջին վեցամսեկին 6443 ամուսնութիւններ վճռուած են, իսկ 11338 ամուսնալուծութեան խնդրանք կայ: Ամուսնալուծութեան պատճառ ցուցուցեր է կին մը ... գիշերը քնացած ատեն էրիկը խլակալը:

ՉԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԼԱՍԱՅԻ ՄԷՋ

ՃԱՆՃԵՐՈՒԻՆ ՀԱՄԱՐ ԱՂՕԹՔ

ՄԵՌԵԼՆԵՐԸ ՇՈՒՆԵՐՈՒ ԿԵՐ

Լասայէն Լանսոռ գրկաւած Ճամակի մը. —

Թիֆէթցիները աչխարհի ամէնէն ասպետական ժողովուրդն են:

Կեանքը նուիրական պահել եւ ապրանքներուն բարիք ընել՝ Պուտտային օրէնքներն են, որոնց ամենամեծ խրատմասութեամբ հնազանդիլ կը կարծուին եւ որովհետեւ կը հաւատան թէ կրնան անանասորի, թռչունի կամ ձուկի որ եւ է ձեւով վերածնիլ, բարութեամբ կը վարուին անասուններու հանդէպ:

Առաւօտեան արարողութեան միջոցին Լամաները աղօթք մը կը կարդան այն ամէնէն պղտիկ միջատներուն — ճանճ, մժեղ եւն. — համար որոնց անուշադրութեամբ կրած են իրենց կերած միջին կամ խմած ըմպելիին հետ: Այս բանաձեւը կ'ապահովէ այդ միջոցներուն վերածնունդը՝ երկինքի մէջ, երբեմն, երբ Լամայի մը կեանքը ազատելու յոյս չկայ, վանականները սպասեցնողէն եղ մը կը փրկեն եւ զայն վար կը գնեն իրենց վանքին մէջ, աղաչելով բարի Ջուատային որ խնայէ հիւանդին կեանքը՝ փրկուած կեանքին փոխարէն, եւ սակայն անասունի միսը ազատորէն կ'ուտեն եւ իրենց խորհէն կը համաձայնեցնեն իրենց տիրոջային հետ սա պատրուակով թէ՝ մեղքը մորթող մասնագործին է, որ վերակենդանացած ատեն իբրեւ տանդուած ոգի մը կամ հոգեվարք դէմ մը ալ յարմար չգիտէ կոր:

Ահա՛ այս է միակ պատճառը, ըստ ինս, որ կարգ մը եկեղեցւոյ պաչտօնեաները—տեղապահ, առաջնորդ—ընդ երկար չեն կրնար տիրկ ընել գաւառներուը, եւ մէյմէկ պատրուակներով իրենք զիրենք Պոլիս կը նետեն կա՛մ կը նետուին՝ հոս հանդիստ կեանք վարելու համար:

ՄԿՐՏԻՉ ՔՀ. ՉԱՐԽՈՒԹԵԱՆ

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ, ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՕՐՈՒԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

(Թրասպոլական թերթերէ հաղուած)

Տարուան սկիզբը, երբ Թուսիա այնչատ արհամարհոտ ընթացք մը կը բռնէր Ճաբոնի հետ բանակցած միջոցին, բաւեկամաբար դիտել տուողներ եղան թէ Ճաբոն հոգւով մարմնով պատերազմի պատրաստուած է. հետեւաբար պէտք է հաչտարար կարգադրութեան մը յանգիլ եւ վէճը չզայրացնել: Ռուս դիւանագիտութիւնը, սակայն, Ալէքսէյէվ եւ Ընկ. տեղեկագիրներուն կրճատ, չատ բռնանակց իր խուսափողական ընթացքովը վիրաւորել Ճաբոնի արժանապատուութիւնը, եւ չատ չանցած եղաւ ինչ որ պիտի ըլլար. — Ճաբոն պատերազմ հրատարակեց: Պատերազմին առաջին օրերը Ռուսիա դեռ կէտ մը չէր չեղած իր արհամարհանքէն: Նենգամիտ թշնամի կապիկ, եւն. մակդիրներով կ'ոգրակէր Ճաբոնցիները, և ռուսական զօրութիւնը հակադնելու համար, կը սպասէր որ Կռիւը ցամաքի վրայ փոխադրուի անգամ մը: Ծովու վրայ յանկարծակիի եկանք, կ'ըսէր. բայց անգամ մը որ այդ դեղին մարդիկը ցամաքի վրայ ոտք կոխել համարձակին, այն ատեն կը հասկնան իրենց ամբարտաւանութեան հետեւանքը:

Կռիւը ցամաքի վրայ ալ փոխադրուեցաւ, սակայն, եւ Ճաբոնցիները չաբունակեցին չատաչ երթալ. Ռուսերն ալ վրէնց առջեւնէն քչելով նեւելէն մինչեւ Լիաօ Եանկ: Ռուսերը սիսան դալ իրենց պատը, պատրաստ չէինք, ըսին, մենք չէինք կարծր որ Ճաբոն այսչափ ուժով կրնայ ըլլալ, առարկեցին, եւ ևօքը ամիսէ ի վեր պատերազմի կը պատրաստուին, իրենց վրէժը լուծելու:

Թուսերը, որոնք առիթը չեն փախցներ նարօդնիի խօսքերը եւ խրատները մէյ ելլու, այս անգամ կարծես մոռցած էին անոր գար մը առաջ ըսած սա խօսքը. «Վարձկան բանակներով պատրաստուած ազգի մը կարելի է յաղթել, բայց զինուած ժողովուրդ մը անյաղթելի է»: Մեծ զօրականը իր խոր փորձառութեամբ, Սպանիոյ մէջ տեսած էր ասիկա: Հետեւաբար ռուս քաղաքականութիւնը ուղեցոյց կը խօսկին Ճաբոնի վրայ, հնինայ փոխած են իրենց լեզուն, Վերջերս հրատարակուեցան կարգ մը յօդուածներ, նոյն իսկ Բեռլերպուրգի մէջ, որոնք ակներեւ կերպով կը ցուցնեն թէ Ռուսիա պիտի չանայ մերձենալ մը հաստատել Ճաբոնի հետ, երբ պատերազմը վերջանայ, կամ հաւանաբար հաշտութեան բանակցութիւններու միջոցին:

«Ռուս», Բեռլերպուրգի մէջ հրատարակուող օրաթերթի մը որ յարաճուն ժողովրդականութիւն մը չունած է, կը գրէ.—

«Պատերազմին սկիզբը, Ճաբոնի համար ամենէն չատ գործածուած բառն էր կապիկ: Բայց ոչ մի չնչամին մը հանդէպ այս տեսակ բառի մը գործածութիւնը թէ անչնորհք էր եւ թէ անարդ: Մեր ուղեւորներէն չատերը, որոնք իրենց ամբողջ ուշադրութիւնը կեչչաներ ու (Ճաբոնցի պարուհի) չեն տուած, իրենց նամակներ պարագրիչին Ճաբոնցիները: Այս կ'երեւէր ընդհանուր կարծիքը՝ պատերազմը ծագած ատեն: Բայց Անգլիացիները աւելի լաւ կը ճանչնային Ճաբոնը եւ իրենց դաչնակից ընտրելով կապիկը, առաչնակարգ դիւանագիտութեան գործ մը կատարեցին: Ճաբոնացին, որ ինքզինքը կը նկատէ ամենէն ազնիւ ցեղը աչխարհի վրայ, ամենէն ազնիւ ցեղը աչխարհի վրայ, ամենէն ազնիւ ցեղը աչխարհի վրայ,

ցինները վայրագութեան մասին բռնած բոլոր պատմութիւնները հաւկցուեցա - թէ անհիմն էին։ Մեր այն զինուորները որոնք գերի բռնուած եւ փախած են, միաձայնութեամբ կը հռչակեն ճապոնցիներուն ցուցուցած մարդասիրութիւնը։ Եւ միեւնոյն զգացումը կը յայտնեն մեր գերի բռնուած զինուորներէն հասած նամակները։ Այն հազարաւոր ճապոնցիները որոնք այնչափ դիւցազնութեամբ զոհեցին իրենց կեանքը Բարձր Արթիւրի առջեւ, բոլորովին մաքրեցին մեր նաւերուն վրայ եղած առաջին նենգամիտ յարձակման արատը։ Հիմայ փոխադարձ յարգանքի զգացում մը ծնած է մեր եւ ճապոնցիներուն միջեւ, մեր իւրաքանչիւրին ըրած զոհողութեանց փոխադարձ խոստովանութեամբ։ Այդ տեսակ զգացում մը ծնած եւ արմատ ձգած է ա՛լ։ Մեր ճապոնցիներուն հանդէպ ունեցած կարծիքը բոլորովին փոխուած է։ Հաւանաբար մեր թշնամիներուն կարծիքն ալ փոխուած է մեր նը կատմամբ։ Պատերազմին արհաւիրքներուն մէջ սորվեցանք իրար հասկնալ, եւ ջերմապէս կը յուսանք թէ այն անուր գինը զոր մենք եւ ճապոնցիները հաւասարապէս վճարեցինք այդ փոխադարձ հասկացողութեան համար, հիմ պիտի կազմէ ապագայ խաղաղ բարեկամութեան։»

*. Բոլոր զինուորական քննադատները համամիտ կը գտնուին սա կէտին վրայ, որ, եթէ երբեք կարելի էր վիճարանիլ եւ հակընդդէմ կարծիքներ յայտնել Լիաօ Եանկի ճակատամարտին արդիւնքին վրայ ո և է կասկած կամ տարակոյս ներելի չէ ունենալ ներկայ ճակատամարտներու վճռական հանգամանքներուն վրայ. որովհետեւ բացայայտ է թէ Զօր. Քուրոբաթքին ոչ միայն չկրցաւ հասնիլ իր հետապնդած նպատակին, այլեւ այն ատեն մեծ կորուստներ կրեց որոնք պիտի ջլատեն իր գործունէութիւնը գոնէ մէկ քանի շաբաթ, եւ այնպիսի սոսկալի պարտութեան մը ենթարկուեցաւ, որ շատ դէչ ազդեցութիւն պիտի ընէ ռուս բանակին կորովին ու բարոյականին վրայ։ Հեռագիրներով նկարագրուեցաւ արդէն, եւ եւրոպական թերթերէն քաղուելով մանրամասնաբար կը նկարագրուի հետզհետէ թէ ռուսական աջ թեւը ի՛նչպէս բնաջինջ եղաւ գրեթէ, ի՛նչպէս ռուսական կեդրոնը ցիրուցան եղաւ եւ ձախ թեւը ի՛նչպէս ետ մղուեցաւ։ Բեդերսպուրկի մէջ մանաւանդ գրոյց տարածուեցաւ թէ աղէտը անլուր համեմատութիւններ առած է։ Ռուսիոյ մայրաքաղաքին մէջ ըսուեցաւ թէ 70,000 հոգի արդէն իսկ պատերազմելու անկարող վիճակի մատնուած են, 100ի չափ թնդանօթներ՝ ճապոնցիներէն գրաւուած են եւ ռուսական բանակը անկարգ անկանոն նահանջ մը ընել հարկադրուած է։ Կարեւոր բաժին մը հանելով հանդերձ ժողովրդային վառ երեւակայութեան, որ յաջողութիւնը թէ ձախորդութիւնը կը մեծցնէ անլուր համեմատութեամբ, պէտք է ըսել որ ռուս պաշտօնական տեղեկագիրներուն իսկ, իրենց ամփոփ ու կորուկ ձեւին տակ, կը պատմեն մեղուիլը անհուն ճակատամարտներու, որոնց մէջ հազարաւորներով մարդիկ ինկան։

Ճապոնցիները մեծապէս կը գնահատեն փայլուն քաջագործութիւնները ռուս զինուորներու, որոնք մինչեւ տասնըվեց անգամ կրակ կ'ընէին, վերստին գրաւելու համար իրենց ձեռքէն առնուած ամրացեալ դիրք մը։ Ամբողջ գունդեր փճացած են, եւ ասոնց մէջ կը գտնուին հռչակաւոր զօրագունդեր, որոնցմէ մէկ քանի զինուոր միայն ողջ մնացած է, և կիսաբաժիններ գտնուած են, որոնց սպաննուածներուն եւ վիրաւորուածներուն մէջ կը գտնուին սպաներուն երկու երրորդը։ Ափսոս կրնայ գաղափար մը տալ չարաչ մը ամբողջ գիշեր ցրեկ տեւող ճակատամարտներու ահարկու հանգամանքին վրայ, նաեւ այն մեծ դիւցազնութեան վրայ զոր ցուցուցին ռուսական զօրքերը։ Քաջութեան եւ յանդգնութեան պակասին չի կրնար վերագրել ուրեմն Զօր. Քուրոբաթքին իր կրած այս մեծ ձախողութիւնը, որ հետեւաբար չի վնասեր ռուսական բանակին վայելած քաջութեան բարձր վարկին։

Բայց ընդհակառակն այս պարտութիւնը մեծապէս կը վնասէ Ռուսիոյ ազդեցութեանը։ Եթէ, ինչպէս կը յամառին պնդել, տորյդ է որ ծովակալ Ալեքսէյէվի տուած խորհուրդին վրայ է որ Բեդերսպուրկէն տրուեցին զօրավարը՝ յարձակողականի սկսելու, այդ պարագային պարտութեան բոլոր պատասխանատուութիւնը պէտք կ'ըլլայ փնտռել Բեդերսպուրկի մէջ։ Լիաօ Եանկի ձախողուածէն հինգ շաբաթ վերջը, Քուրոբաթքին պատրաստ չէր կրնար ըլլալ յարձակողականի սկսելու։ Եւ եթէ նոյն իսկ պատրաստ ըլլար, եւ թէ վստահ ըլլար անմիջական յաջողութեան, դարձեալ անկէ չէր կրնար սպասել դիւցազնական վազք մը դէպի Բարձր Արթիւր, փրկելու համար անոր պահապան զօրքը եւ ազատելու պաշարուած քաղաքը։ Այն պարագային մէջ այս ծրագիրը անգործադրելի էր, անհեթեթ բան մըն էր, եւ կարելի չէ վայրկեան մը իսկ տարակուսիլ թէ Բեդերսպուրկ'ի վարիչ շրջանակները տարբեր կարծիքներ ունէին այս մասին։ Անոնց փափաքածը յարաբերական յաջողութիւն մըն էր՝ հակազդելու համար այն աննպաստ տպաւորութեան, որ ութ ամիսէ ի վեր կը ծնէր Եւրոպայի վրայ. կէս յաղթութիւն մըն էր անոնց փնտռածը, իրական ուժ մը տալու համար Ռուսիոյ համաշխարհային քաղաքականութեան։

Ամիսներէ ի վեր Բեդերսպուրկի զինուորական շրջանակները բաւերու հետ կը խաղան, կը հպարտանան թէ Ռուսիա կրնայ միլիոններով զօրք դրօշի տակ կանչել. բայց Ռուսիոյ մայրաքաղաքին մէջ չեն խոստովանիր թէ Ռուսերուն համար անկարելի է 300000էն աւելի զօրք պահել Մանչուրիոյ մէջ, չեն խոստովանիր այն ահագին դժուարութիւնները՝ որոնք գոյութիւն ունին այդ բանակները պատերազմի դաշտին վրայ տանելու համար։ Կը կարծէին թէ պիտի կրնան դեկտեմբերի վերջը կազմակերպել Մանչուրիոյ երկրորդ զօրաբանակը. հրամանատարութեամբ Զօր. Կրիբէնպէրկի։ Իսկ հիմայ մինչեւ այդ թուականը հազիւ պիտի կրնան լեցնել ճակատական խորամանկէցներու՝ Քուրոբաթքինի բանակին մէջ առաջ բերած ահագին պարապները։

Վարիչ շրջանակներու աննախատեսութիւնը, անխոհեմութիւնը եւ խղճահարութեան պակասը. ահաւասիկ ասոնք կը նկատուին պատճառ այն իրական ձախողուածներուն, որոնց ենթարկուած են ռուս զօրքերը Մանչուրիոյ մէջ։

*. «Տէյլի Էքսբրէս» Բեդերսպուրկէն վաւերական աղբիւրէ կ'իմանայ թէ Զօր. Քուրոբաթքին առնուազն տասն անգամ հեռագրած է որ պատրաստ է յարձակողականի սկսելու, եթէ այդպէս հրամայուի իրեն, բայց կառավարութիւնը պէտք չէ պատասխանատու բռնէ զինքը այդ շարժումին արդիւնքին համար, եւ թէ նոյն իսկ եթէ յաղթէ՝ իրեն համար անկարելի է ժամանակին օգնութեան հասնիլ Բարձր Արթիւրի պահապան զօրքերուն։ Այս հեռագիրներէն մէկուն մէջ Զօր. Քուրոբաթքին կ'ըսէր որ յաղթական ըլլէ թէ յաղթուի, իր կորուստները այնքան մեծ պիտի ըլլան որ առ նուազն ամիս մը պէտք պիտի ունենայ իր բանակը վերակազմելու համար, եւ թէ իր ձեռք բերելիք առաւելութիւնը Լիաօ Եանկը վերստին գրաւելը միայն պիտի կրնայ ըլլալ։

—=∘=—

ԿՌԻՒՈՒՆ ԸՆԹԱՑՔԸ

ՃԱՊՈՆՑԻՆԵՐԸ ԱՍՏԻՃԱՆԱԲԱՐ ԿԸ ՅԱՌԱՋԱՆԱՆ

ՔՈՒՐՈԲԱԹՔԻՆԸ ՊԱՇԱՐՍԼՈՒ ՃԻԳԵՐ

Դժոխային տեսարաններ

Մեծ ճակատամարտին ընթացքը լաւ հասկնալու համար, պէտք է յիշել թէ երեք անջատ կռիւներ տեղի կ'ունենան։ Այսպէս, աջակողմէն Զօր. Քուրոքիի բանակը դէպի հիւսիսային արեւմուտք կը յառաջանայ։ Այս բանակին ծայրագոյն աջակողմին վրայ կը գտնուի կայսերազուն իշխան Քանին։ Ճապոնական հեծելազօրքերը ռուսական թեւը պաշարելու զբաղած են։ Ծանուցուեցաւ թէ իշխանը Ռուսերուն ետեւը անցած, եւ անոնց պահեստիներուն վրայ յարձակելով փախուստի մատներ է զանոնք։ Աջ բանակը դանդաղութեամբ եւ դժուարութեամբ կը յառաջանայ, տեղագրական խոչընդոտներու պատճառաւ։ Մառէչալ Օյամա կը տեղեկագրէ թէ այս բանակը գրաւեց ռուսական դիրքին բանալին։ Այս կողմի ռուսական հրետանին սկսաւ նահանջել հոկտ. 12ին։

Կեդրոնին մէջ (Զօր. Նօծու) ճապոնցիները շարունակ յառաջ գացին դէպի Եէնթայի հիւսիսային արեւելեան եւ հիւսիսային կողմը եւ շատ մը թնդանօթներ գրաւեցին, թէեւ ճիշդ թիւը յայտնի չէ։ Ռուսերը ետ մղուեցան մինչեւ Շահօ գետը ուր այժմ դիմադրութիւն մը կ'ընեն եւ ուր կը գտնուին իրենց գլխաւոր դիրքերը, դէտ Մուքտէն չգացած։ Շահօ Մուքտէնի հարաւային կողմը կը գտնուի իբր 18 մղոն հեռու։ Կ'ըսուի թէ Ռուսերը պահեստի մեծ ուժ մը ունին այդ կողմը։

Իսկ ձախ թեւին վրայ, Զօր. Օքուի բանակը արագօրէն յառաջացաւ եւ ծանր կորուստներ պատճառեց Ռուսերուն, թէ թնդանօթի եւ թէ մարդու կողմէ։ Ռուսերը՝ հրամանատարութեամբ Զօր. Պիլտէրլինկի, ետ մղուեցան գիշերային յարձակումով մը և հարկադրուեցան լքել իրենց թնդանօթները։

*. Ռուսական աջ թեւին վրայ ճապոնական շարժումը սկսաւ հոկտ. 11ին, Օքուի եւ Նօծուի բանակներուն միահամուռ յառաջացումովը։ Առաջինը կը յառաջանար երկաթուղիի արեւմուտքի կողմէն, Զօր. Զարուպայէֆի դէմ։ Նոյն իրիկունը Ռուսերը քաշուեցան Շիլի գետին եզրն։ Ցաջորդ օրը, (հոկտ. 12) Օքու անցաւ այդ գետը եւ յարձակեցաւ ռուսական դիրքերուն վրայ։ Զօր. Պիլտէրլինկ գէչ կերպով պաշտպանուած էր, 7րդ զօրաբաժինը շատ հեռուն գտնուելուն համար. արագօրէն նահանջեց եւ դիմադրեց Սանկուչանի դիրքէն որ կը գտնուի Շահօ գետին եւ երկաթուղիի գծին միջեւ։ Նոյն միջոցին Զօր. Զարուպայէֆ ետ կը մղուէր Նօծուի կողմէ և կը հարկադրուէր մինչեւ Շահօբու քաշուիլ։ Հոկտ. 23ի առտուն Ռուսերը գրաւած էին Շահօի հիւսիսակողմը գտնուած գիւղ մը, բայց ծանր պատնէշներ տակ կը գտնուէին իրենց աջակողմէն, ուր Գնդ. Սթաքովիչ պարպած էր Ցոլունեանթայը։ Գիշերային կռիւէ մը ետքը Շահօի կայարանը ինկաւ ճապոնցիներուն ձեռքը։ Ռուսական ձախակողմն ալ նոյնպէս նահանջեց եւ բոլոր ռազմամթերքները յղուեցան լուրերը Բեդերսպուրկ եւ Մոսքուա հասնելնուն վհատեցուցիչ ազդեցութիւն մը ըրին ժողովրդեան վրայ։

Մուքտէն, 15 հոկտ.— Ճակատամարտը շարունակուեցաւ երէկ միեւնոյն կատաղութեամբ։ Արդիւնքը յայտնի չէ դեռ, բայց երկու կողմի կորուստները շատ մեծ են։ Ռուսերու կորուստը 15000էն աւելի է։ Զորս օրէ ի վեր բոլոր կէտերուն վրայ վիրաւորեալներ կը փոխադրուին երկաթուղիով՝ ասպանքի բազմաթիւ վակոններէ բաղկացած ռախուղներով, ինչպէս նաեւ երկանիւ սայլերով՝ զինուորական պողոտաներէն։ Բազմաթիւ վիրաւորեալներ քալելով կ'երթան, ոմանք ալ ձիով։ Բոլոր ճամբաները լեցուն են վիրաւորեալներով։ Անոնք դաշտերուն մէջէն կ'երթան, հը նար եղածին չափ կարճ ճամբայ մը փնտռելով, եւ մէկ մէկու օգնելով։ Հեռուէն կը լսուի թնդանօթի որոտումը։ Գայթաւ արեւ մը կը լուսաւորէ այս տխուր տեսարանը։

Բեդերսպուրկ, 15 հոկտ.— Պատերազմի դաշտին վրայ գտնուող լրագրական թղթակիցները տակաւին մանրամասնութիւն չհաղորդեցին երէկուան ճակատամարտին վրայ, բայց բոլորն ալ կը հաստատեն թէ նախորդ օրերու ճակատամարտը անլուր կատաղութեամբ մը տեղի ունեցած է 50 քիլոմեդր երկայնութեամբ գծի մը վրայ։ Սոսկալի կռիւէ մը ետքը. Ճապոնցիները, որոնք կրցած էին կասեցնել Ռուսերը լեռնային հրետանիի մը միջոցաւ, օգնական զօրք ստացան եւ յաջողեցան մղել զանոնք ամբողջովին։ Կռիւը Լիաօ Եանկի մէջ եղածէն աւելի բուռն եւ մահացու եղաւ։ Ճապոնցիներու ձակումը եւ Ռուսերու ինքնապաշտպանութիւնը հաւասարապէս կատաղի եղան։ Թումինլինկի չուրջը գտնուող բլուրներուն վրայ հոկտ. 12ի յարձակումը եղերական եղաւ մանաւանդ. ճապոնցիներու փամփուշտը հատած ըլլալով, քարեր նետեցին Ռուս յարձակողներուն վրայ, որոնցմէ շատերը ծանրապէս վիրաւորուեցան։ Ճապոնական զինուորներէն ոմանք կը գործածէին խոչոր հրացաններ, որոնք ահաւելի վէրքեր կը պատճառեն ոսկորները ջախջախելով. Բուռն փոթորիկ մը եւ հեղեղամած անձրեւ մը աւելցուցին հոկտ. 12ի պայքարին արհաւիրքը։

Ականատեսի մը սրտայոյզ նկարագրութիւնը.— Ռուս օրագրող Պ. Նեմիրովիչ Տանչէնքօ Մուքտէնէն 12 մղոն դէպի հարաւ երկաթուղիի գծին վրայ գտնուող Սուհէթուէնէն հոկտ. 13ին ուղղուած հեռագրով մը հետեւեալ կերպով կը նկարագրէ Տվօրօկիա բլուրին չուրջը տեղի ունեցած ճակատամարտը.—

«Երկու օրէ ի վեր ճակատամարտը կը շարունակուի անընդհատ։ Հոկտ. 12ի կէս գիշերուան մօտ էր, երբ ճապոնցիները յանկարծական յարձակում մը փորձեցին Ռուսերու ճակատի դիրքերուն վրայ եւ չօշափելի խաւարի մը մէջ, իրենց բոլոր վաշտերու զօրքերը մղեցին ռուսական ամրութեանց վրայ։ Մութը մերթ ընդ մերթ կը փարատէր իրենց հրացանի կրակով, ինչպէս նաեւ իրենց պատասխանող ռուսական զօրքերու թնդանօթաձգութեան բոցերով։ Ցարձակումը կը շարունակուէր անընդհատ։ Ռուսերը ժամերով մագլցած մնացին իրենց դիրքերը պաշտպանելու համար։ Հազիւ մէկ քանի վայրկեան դադար կ'ըլլար. իւրաքանչիւր զինուոր հրացանը ուսը դարկած կրակ կ'ընէր հեռուէն նշմարուող փայլակներուն ուղղութեամբ որոնք թշնամիին ներկայութիւնը կը մատնանշէին. Արշալոյսէն քիչ առաջ այս սոսկալի հրացանաձգութիւնը դադրեցաւ, եւ նոյն իսկ հեռուն գտնուող թնդանօթները լռեցին։ Անկէ վերջը լռութիւնը սպառնեց։ Կարմիր եւ դեղին ամպեր, որոնք կարծես արիւնով թաթաւուած էին, տարածուած էին լըռին հովտին վրայ։ Այս վայրկեանին այդ հովիտը կրնար ամայացած նկատուիլ. կեանքի ո եւ է նշան մը չէր երեւնար։ Դաշտին խորը կը նշմարուէին մթին ուրուն բլուրները, յուղարկաւորական քարերու սիլուէթներու նման։ Հետզհետէ խիտ մշուշ մը տարածուեցաւ դաշտին ամէնէն ցած մասերուն վրայ։ Ջուրը կ'իյնար կաթիլ կաթիլ մեր մօրուքներէն եւ մեր հրացանի փողերէն, որոնք ծածկուած էին գիշերուան ցօղով։ Թէեւ յոգնած էինք, թրջած եւ ցուրտը մեր ոսկորներուն մինչեւ ծուծը կ'անցնէր, Այսու հանդերձ շատ չանցած վերսկսաւ պայքարը երկու ցեղերու միջեւ։ Հազիւ արեւուն առաջին ճառագայթները կը լուսաւորէին Կրկնակ Եղջիւր կոչուող լեռան գագաթները, երբ մեր հրետանիները սկսան այդ դիրքին վրայ խորտակեց ռումբեր տեղացնել։ Ճերմակ ծուխի յորձանքներ կը ցոլցնէին իւրաքանչիւր ռումբի պայթած տեղը։ Պարզ աչքով կրնայինք նշմարել ճապոնցիները, զորս մեր ռումբերը կը վանէին իրենց ամրացեալ դիրքերէն։ Նախ մէկ մարդ մը դուրս ելաւ, յետոյ երեքական չորսական հոգի։ Սեւ կիսատուերներ կը նշմարուէին վայրկեան մը, յետոյ սանք կը պահէին, եւ սողալով ապաստան մը կը փնտռէին ժայռերուն մէջտեղ։ Ռումբերը կը տեղային շարունակ՝ ժայռեր խորտակելով, եւ ճապոնցիները կ'իյնային ճիշդ այնպէս, ինչպէս ցորենը՝ հնձողին մանգաղին տակ։ Լերան մը վրայ, Պուտիլովյան մեհեանի մը քով հրետանիներէն մէկը գործելու վրայ էր։ Ուրիշ հրետանի մը կրակ ըրաւ հակառակ կողմէն, եւ ճապոնցիները փախան այնքան արագութեամբ որ մեր թնդանօթաձիգները դժուարութիւն կը կրէին անոնց հետեւելու։ Շատ չանցած ի յայտ եկաւ ճապոնցիներու հնարամտութիւնը։ Այրեցին Կրկնակ Եղջիւր բլուրին գագաթին վրայ գտնուող ընկերներու դիակ մը։ Նախապէս դիտած էինք թէ հովը որ արեւելեան կողմէն կը փչէր, մուխը մեր կողմը պիտի բերէ, այնպէս որ մեր թնդանօթաձիգները մուխէն նեղուելով չպիտի կրնան ճիշդ նշան առնել։ Ժամը ութէն սկսեալ կռիւը կատաղի հանգամանք մը առաւ ամբողջ գծին վրայ։ Հրացանաձգութեան դժոխային աղմուկը շարունակուեցաւ մինչեւ կէս օր. ճապոնական մարտկոցները գոյութեան նշան չցուցուցին։ Կ'երեւայ թէ կը սպասէին որ մեր դիրքերը լաւ մը հասկնան։ Հրացանաձգութիւնը սկսաւ նորէն իսկ, իրենց կրակը նախորդ օրուան չափ բուռն չէր։»

ՅՈՒՍԱԽԱԲՈՒԹԻՒՆԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն հոկտեմբեր 14 թուականով.—

«Զօր. Քուրոբաթքինի այն հեռագիրները որոնք հոկտ 12ի եւ 13ի կռիւները կը պարզեն, խորունկ յուսախաբութիւն պատճառեցին։ Ռուս սպարապետին վերջին յայտարարութիւնը, որ յարձակողականի վերսկսումը կը ծանուցանէր, մինչդեռ ոգեւորած էր ոչ միայն բանակը, այլեւ ամբողջ ազգը։ Ամէն մարդ համոզուած էր թէ այդ տեսակ վտանգաւոր ձեռնարկի մը սկսելու համար. Քուրոբաթքին ապահով ըլլալու էր յաջողութեան վրայ։ Ճապոնցիներուն յետախաղաց շարժումները աւելի ամրապնդած էին այս համոզումը։ Այս յետախաղաց շարժումները ճապոնցիներուն տկարութեան նիւթական ապացոյցներ կը նկատուէին, և հետեւաբար ժողովուրդը եւ մամուլը Միքատօին զօրքերուն մօտալուտ ջախջախումը կը նախատեսէին.

Այս առտու սակայն մթին յուսախաբութիւն մը յաջորդեց վերջին օրերու խանդավառ լաւատեսութեան։ Ամբոխը տխրութեամբ կը պտտէր գլխաւոր փողոցները, որոնք մելամաղձոտ երեւոյթ մը ունէին, վաճառատուները փակուած ըլլալով Ս. Կուսին տօնին առթիւ։ Ճիշդ այս միջոցին էր որ երեւցան լրագրավաճառները՝ պաշտօնաթերթին արտասովոր տեղեկագիրները ծախելով, որոնք ռուսական բանակին աջ թեւին կրած աղէտը կը ծանուցանէին։ Շրջագայողները այս տեղեկագիրներու վրայ խոյացան, սկսան բարձրաձայն կարդալ եւ մեկնութիւններ տալ, մանաւանդ յուզուելով թնդանօթներու կորուստը ծանուցանող լուրէն, որ կը հասկցնէր պաշտօնական զեկոյցներու մթութեան մէջ ձախող կերպով քօղարկուած աղէտին իրական մեծութիւնը։ Սակայն եւ այնպէս, աղմկալի տեսարան մը, ցոյց մը տեղի չունեցաւ, եւ սպչո թեան առաջին վայրկեաններէն վերջը, ամբոխը դանդաղաշարժ և լռին՝ վերսկսաւ իր ճամբան. երկինքէն մաղուող բարակ անձրեւի մը տակ, բայց ընկճուած դէմքով։

Այս իրիկուն ընկերութեան ամէն դասակարգերուն մէջ, բուռն կերպով կը վիճաբանին սրտաճմլիկ դէպքին, անոր պատճառներուն, անոր զինուորական և քաղաքական հիմունքներուն վըրայ։ Մանաւանդ կը հարցնեն թէ ո՛վ է Քուրոբաթքինի այս անխոհեմ յարձակողականին պատասխանատուն։ Ոմանք խստիւ կը մեղադրեն Քուրոբաթքինը՝ իրեն վերագրելով գործին նախաձեռնութիւնը, ուրիշները կը պաշտպանեն զայն, նախազգալով թէ հաւանաբար այնպէս ընելու մղած էին զինքը։

*. Զարը մեծապէս տխրեցաւ աղէտին լուրէն, որովհետեւ մեծ յոյսեր դրած էր Քուրոբաթքինի յառաջխաղացներուն վրայ։ Առաջին լուրը առնելէ անմիջապէս վերջը, Նիքօլա Բ. հեռագրական նոր տեղեկութիւններ ուզեց եւ իր պալատը կանչեց պատերազմական նախարարը։

———

ԴԱՒՐԻԺԷՆ կը գրեն թէ տեղւոյն մէջ քոլէրա երեւան ելած է եւ թէ բազմաթիւ դէպքեր պատահած են արդէն, եթէ համաճարակը ծաւալ չէ գտած Պարսկաստանի մէջ պատճառը պէտք է վերագրել անձրեւներու տեղալուն պատճառաւ օդին փոխուած ըլլալուն։ Քաղքին չուկային մէջ գործերը դադրած են եւ շատերը քաղքէն դուրս գիւղերը կը փութան։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ Տ. Տ. ՍԱՀԱԿ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ

Կիլիկիոյ մայրավանքին մէջ չերամաբուծութիւնը ընդհանրացնելու պէտք տեսնելով Տ. Տ. Սահակ Ա. Կաթողիկոսը, այս օրերս բանակցութիւն կատարած է այս ճիւղին մէջ փորձ մասնագէտ անձի մը հետ, որ ի մօտոյ պիտի ուղեւորի ի Սիս՝ իր մասնագիտութիւնը ի գործ դնելու համար հոն։ Արմաշի Դպրեվանքին մէջ մէկ քանի տարիներէ ի վեր չերամաբուծութենէն բաւական արդիւնքներ ձեռք բերուելով՝ այս պարագան գրգիռ մը եղաւ Հիւանդանոցի մէջ ալ կատարելու այս փորձը, որուն համար յատուկ տեղ մը յատկացուեցաւ։ Ս. Կաթողիկոսը նկատելով որ իր Աթոռին եղած նուիրատուութիւնները հաստատուն հանգամանք մը չունին, աւելի յարմար դատած է հաստատուն եկամուտ մը յատկացնել Աթոռին, որուն համար չերամաբուծութեան մասնագէտ մը տանելու պէտք տեսած է։

Հոգեւոր պետի մը իր Աթոռին եւ իր ժողովրդեան վերաբերեալ տնտեսական այս կարգի կարեւոր խնդրոյ մը նկատմամբ նուիրած ուշադրութիւնն եւ հոգը գնահատելի է, եւ ամէն կերպով քաջալերութեան արժանի։ Պոլսոյ եւ գաւառներու մէջ բնակող եւ չերամաբուծութեամբ պարապող ազգայիններ պէտք է իրենց օգնութիւնը եւ խորհուրդը տան Ն. Ամենապատուութեան, վանքին համար կարեւոր այս ձեռնարկը ի գլուխ հանելու համար. Կը լսենք թէ Ն. Սրբազնութիւնը այս մասին խորհրդակցութիւն մը կատարած է Հանրային Պարտուց վարչութեան չերամաբուծական ճիւղին պետ Թորգոմեան Գէորգ էֆ. հետ։

*. Տ. Մեսրոպ Արքեպս. Սուքիասեան երէկ այցելեց Ա. Կաթողիկոսին։

*. Միհրան էֆ. Տէր-Ներսէսեան երէկ Ա. Կաթողիկոսին այցելեց։

*. Պատրիարքարանի Վարչական Դիւանի պետ Բարթող էֆ. Թէլեան երէկ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ա. Կաթողիկոսին հետ։

*. Ա. Կաթողիկոսին գաւազանակիր Տ. Վաղարշակ Վ. այսօր իր ծննդավայրը՝ Ռոտոսդօ կ'երթայ։ Ա. Պատրիարքը յանձնարարական մը տուած է ուղղեալ առ առաջնորդ Տ. Վահրիճ Վրդ.՝ որ հարկ եղած ընդունելութիւնը ընէ։

———

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ երէկ գումարուեցաւ Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ա. Պատրիարքին եւ ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս արքեպ.ի։ Ներկայ էին Պատր. փոխանորդ Սրբազանը եւ Սանտալճեան ու Շահպազեան աւագ քհ.ները։ Կուլինայի քահանայացու տիրացու Մկրտիչ Միխիթարեան կը խնդրէր որ իր ձեռնադրութիւնը Քինեվի (Պեսարաբիա) առաջնորդին յանձնուի։ Ժողովը որոշեց յանձնարարել Սուլինայի Հոգաբարձութեան՝ որպէս զի օրինաւոր անցագիր պատրաստելով, Պոլիս ղրկէ մեկնիլ տիրացուն։ — Պաղտատի Քաղաքական ժողովը գանգատագիր մը ղրկած էր, Տ. Աւետիսի եւ Տ. Կարապետի արարքներուն մասին։ Ժողովը արժան դատեց այս խնդիրին յանձնել տեղւոյն նորընտիր պատր. փոխանորդ Տ. Սերովբէ Վ. Սամուէլեանի։— Պոյապատի առաջն. տեղապահ Տ. Եմմանուէլ Վ. Պալեան՝ գրով մը կը ներկայացնէր իբրեւ ընծայացու Կարապետ Ցակոբեանը՝ Ամաս գիւղի եկեղեցիին վրայ, եւ Լեւոն Տէր Մինասեանը ու Կարապետ Տէր Ցովհաննէսեանը՝ Սլաշկերտի եկեղեցւոյ վրայ անոնց ուսումնակ... եւ բարոյական արժանաւորութեանը վկայելով, Ժողովը որոշեց այդ երեք ընծայացուներուն ձեռնադրութիւնն արտօնել. — Գուքէշի Տ. Խաչատուր քհ. Մոսկոֆեան իր փիլոնազրկութեան մասին ներման խնդրանք կ'ընէր. Ժողովը տարաժամ գտնելով մերժեց. — Աղերդի առաջնորդ Տ. Փառէն Վ. յայտնելով թէ Վիճակին մէջ քահանայի պէտք կայ, ընտրելներ ներկայացնելով անոնց ձեռնադրութիւնը կը խնդրէր. Ժողովը արտօնեց անոնց ձեռնադրութիւնը եւ որոշեց գրել իրեն՝ Ագթամար Տ. Ցովսէփ եպ. Իշխանին ղրկել զանոնք ի ձեռնադրութիւն։ — Գրնալը Կզլին վարժարանին ուսուցիչ Ցարութիւն էֆ. Մկրտիչեան եկեղեցական երգեցողութեան միօրինակութեան ծրագիր մը ներկայացուցած էր ժողովին ի վաւերացումն։ Ժողովը արժան դատեց եկեղեցական երգեցողութեան քննիչ յանձնաժողովին նկատառութեան յանձնել։ — Եւրոպայի առաջնորդ Տ. Գէորգ եպ. Իւթիւճեան կը յայտագրէր Բարիզի նորակառոյց եկեղեցիին օծումը։ Ժողովը լսեց ի տեղեկութիւն։ Այս առթիւ Ս. Պատրիարքը կարդաց առ Պ. Ալեքսանդր Մանթաշեանց ուղղած օրհնութեան գրաբար կոնդակը։

ԻԶՄԻՐԷՆ Պատրիարքարան գրուած նամակաւ մը կը խնդրուի է որ իրենց նորընտիր առաջնորդին Տ. Եղիշէ եպ. Դուրեանի մեկնումը հեռագրաւ լուր տրուի առաջնորդարանին, որպէս զի պատշաճ ընդունելութիւն մը կատարուի Ն. Սրբազնութեան։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ առաջնորդ Տ. Զաւէն Ծ. Վ. հոկտ. 4ին Երզնկա հասնելով հեռագրած է Պատրիարքարան։

ՊԱՂՏԱՏԻ նորընտիր պատր. փոխանորդ Տ. Սերովբէ Վ. Սամուէլեան Երուսաղէմէն հեռագրած է Պատրիարքարան թէ ըստ հրամանի Ա. Պատրիարքին կը պատրաստուի մեկնիլ իր պաշտօնատեղին։

Ա. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ Կէտիկ-Փաշայի առաքելեց Տ. Ցովհաննէս քհնյ. Մերկերեանը իր ներկայութեանը կոչելով իր մասին եղած եկեղեցականի անվայել մէկ արարքին համար բացատրութիւն պահանջեց։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Տնօրէն Ցակոբ էֆ. Համամճեանի հետ մեր խմբագիրներէ մէկուն ունեցած տեսակցութեան միջոցին, Տնօրէնը մասնաւոր չնորհակալութեամբ խօսեցաւ ծանօթ ակնաբոյժ Տօքթ. Էմիրեան էֆ.ի մասին. որ ոչ միայն իրեն յանձնարարուած հիւանդներու աչքերը կը դարմանէ մեծ խնամով ու հոգածութեամբ, այլեւ ընդարձակ տեղեկագիրներ խմբագրելով, հարկ եղած ծանօթութիւնները գրաւորապէս կը հաղորդէ հիւանդներէ իւրաքանչիւրին կացութեան, հիւանդութեան երկարատեւ դարմանման կարօ՞տ գտնուելուն թէ չուտով բուժելի ըլլալուն մասին, եւն.։ Այնպէս որ համակրելի Տօքթորը մեծ օժանդակ մը կ'ըլլայ Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան եւ Տնօրէնութեան՝ իր մասնագիտութեան վերաբերեալ ճիւղին մէջ։ Մասնաւոր հաճոյքով մըն է որ թարգման կ'ըլլանք Հիւանդանոցի Տնօրէնութեան այս չնորհակալութեան։

ՎԱՆԷՆ, հասած նամակներ դարձեալ պէտքը կը զգացնեն կեդրոնէն զրկուելիք գործունեայ եւ բանիբուն առաջնորդի մը որ Վիճակին եկեղեցական եւ կրթական գործերուն կարենայ հասնիլ։ Վանայ մէջ միայն Արարքի եկեղեցին իր հօտովը որ եւ է գաւառի մը առաջնորդութեան կրնայ հաւասարիլ։ Հապա Ցանկոյսնե՞րը եւն.։ Ասոնք Այգեստանի երեք եկեղեցիներու թաղերն են միայն, կան նաեւ միւս թաղերը, գաւառականները եւ գիւղերը։ Աղթամարի, Լիմի եւ Կտուցի վանքերը թէեւ ուրոյն Վիճակներ կը կազմեն հանդէպ Պատրիարքարանի, բայց Վանայ առաջնորդարանը շատ կը զբաղի ատոնց թեմականներու գործերով, որովհետեւ բնակչութեանց յարակից հոգեւոր եւ կրթական գործերը՝ այդ պարագան անհրաժեշտ կը դարձնեն։ Այս ամէնը միանալով պէտք կը զգացնեն ներկայութեանը ձեռնհաս եկեղեցականի մը որուն ընտրութիւնը կը զբաղեցնէ Պատրիարքարանն ալ, եւ կը լսենք թէ գաւառական կարող առաջնորդի մը առաջարկութիւն պիտի ըլլայ առժամապէս Վան երթալու համար.

ՏՔԹ. ՊԵՆՈՆ ՊԵՉԱՉԵԱՆ Սկիւտար հաստատուած ըլլալով, յուսով ենք թէ Սկիւտարցիք պիտի գնահատեն երիտասարդ Տօքթորին իր արուեստին մէջ ունեցած ընդունակութիւնն ու ջանքերը նկատի առնելով որ Սկիւտարի մէջ Միայուն բժիշկի մը պէտքը զգալի եղած էր ատենէ մը ի վեր. յաջողութիւն կը մաղթենք։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Բնիկ Թալասցի եւ ի Վառնա բնակեալ Ազն. Բարսեղ էֆ. Եսափաչեան՝ իւր որդւոյն հանգուցեալ Արսէն էֆէնտի Եսափաչեանի վերջին կամաց համաձայն, բարեհաճած է Հիւանդանոցիս նուիրել 50 հատ գաղղիական ոսկի։

Հոգաբարձութիւնս ի դիմաց հաստատութեանս բազմաթիւ պատսպարելոց, իւր սրտագին շնորհակալութիւնքն յայտնելով ազնիւ նուիրատուին, իր կըրած անդարմանելի կորստեան առթիւ ալ երկնային մխիթարութիւն կը հայցէ իրեն։ (Կճրէ)

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Տասնեակ և աւելի տարիներէ ի վեր ինքնայօրդոր յանձն առած եմ երբեմն բարեյիշատակ հանգ. Տ. Խաչատուր Ա. քհ.ի գործակցութեամբ, եւ յետ նորա մահուան՝ առանձինն աշխատելով իմ լուման ամենափոքր ծառայութիւն մը մատուցանել Ազգ. Հիւանդանոցի պատսպարելոց, եւ հաւաքել ամէն տարի այն կամաւոր հացագին նուէրները, զոր բարեպաշտ եւ ազգասէր միրայինք ամենայն սիրով կ'ընձեռեն ի նպաստ կարօտելոց նոյն բազմակարօտ հաստատութեան. ինչպէս այս տարի եւս մեր վաղածանօթ սատարողք մօտէն չզլացան իրենց սովորական նուէրներն յօժարակամ շնորհելու (համագումար իբր 1500 դահեկան), որոնց ցուցակներն հետզհետէ հրատարակուեցան ձեր եւ այլ պատուական թերթերու միջոցաւ։

Այս առթիւ ինձ համար քաղցր պարտք մը կը համարիմ յանուն պատսպարելոց Ազգ. Հիւանդանոցի, խորին շնորհակալութիւն յայտնել այն ամէն բարեսէր անձանց, որ իրենց յօժարամտէր լումաներով կ'արդիւնաւորեն եւ արդիւնաւորեցին մեր մատուցած հացագին գանձանակը, եւ այսու զմեզ գաւաթ մը ջրով զովացուցին իրենց համազգիները։ Աստուած վարձահատոյց ըլլայ իրենց։

ՍԻՄՀԱԿ Ա. ԽԱՆՃԵԱՆ

1904 Հոկտ. 1/14

Պէօյիւքտէրէ

ԳԱՒԱՌՆԵՐԷՆ

ԻԶՄԻՐ

Հազիւ թէ ի նպաստ երկսեռ վարժարաններու բացուած հանգանակութիւնը վերջացաւ, Իզմիրի Վիճակներէն մէկուն քահանան եկած է հոս, տեղւոյն եկեղեցւոյն նորոգման առթիւ հանգանակութիւն կատարելու։

Նմանօրինակ դիտումով երկու շաբաթ է ի վեր քաղաքս ժամանած է Սեւանիկի(?) հոգեւոր հովիւ Տ. Սերովբէ քհն. Ներշապուհ։ Միւս կողմէն Պոլսոյ թերթերը կ'ըսեն թէ Պանտրմա-Պալըքէսիրի առաջնորդ Տ. Թաթուլ Ծ. Վ. պիտի գայ հոս, Վիճակին քաղենազանակ(?) հաստատութեանց ի նպաստ հանգանակութիւն կատարելու։ Վերջապէս Իզմիրի Քաղաքական Ժողովոյ մէկ քանի անդամներ ալ սկսած են հանգանակութիւն կատարել Առաջնորդարանին հարկ եղած կարասիները գնելու համար։

⁂ Ամսոյս 27ին Մանիսայի(?) նորընտիր հոգեւոր հովիւ Եղիվարդեան Տ. Ցարութիւն քհ. մեկնեցաւ իր պաշտօնատեղին։

⁂ Դպրոցական նոր տարեշրջանի առթիւ բարձրագոյն կարգի լրացուցիչ դասընթացքին գաղղիերէնի հմայուն ուսուցիչ մը նշանակուած էր։ Ֆրանսացի ուսուցիչը սաստիկ ջղային ըլլալով, հակառակ Ուսումն. Խորհրդոյ դիտողութեանց, յանդգնած է կրկին անգամ ոյժը փորձել ուսանողներու վրայ՝ կիցի եւ ապտակի հարուածներ տալով, ուստի եւ ճամբուած է պաշտօնէն։ Մաղթելի է որ արժանաւորագոյն յաջորդ մը նշանակուի ընդ փոյթ։

Թօրպալիի վարժարանին մասին գուշակութիւններս կատարուեցաւ. առժամեայ թաղականութիւնը, իր յամառ ընթացքը շարունակելու մօք Իզմիրէն օրականով վարձած է ծերունի ուսուցիչ Սահեան Զաքրեանը, որ ամէն օր առիթ կ'ունենայ ծովային օդափոխութիւն մը կատարելու, քաղաքէն գիւղ երթեւեկութեամբ։

⁂ Իզմիրի Հայ համայնքին ազնիւ անդամներէն Պ. Գէորգ Պօլսպէկեան (քարտուղար Կէօզթէփէի թրամուէյի ընկերութեան) արժանացած է առաջին կարգի վկայականի, 6 ամիս առաջ տեղի ունեցած՝ Իզմիրի ցուցահանդէսի՝ մասնախումբի կողմէն։ Ցիշեալը գեղարուեստի սիրահար ըլլալով՝ պարապոյ ժամերուն՝ զոյգ մը քառակուսի ապակիներու վրայ մեծ ճարտարութեամբ փորագրած էր Օսմանեան զինանշանը և կայսերական Թուղրան, և ցուցադրած էր Իզմիրի ցուցահանդէսին մէջ. հետեւապէս արժանի գնահատում մըն է որու կ'ենթարկուի Պ. Պօլսպէկեան, որ խոստացեր է յառաջիկային՝ գեղակերտ աշխատութիւն մը նուիրել Իզմիրի Առեւտրական Ներահաստատ Սենեկին։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՓԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԵԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

18 Հոկտ. 1904

		Երէկուան	Իրիկ.
Ֆրանս	(3% France)	97 90	97 90
Ըէժի	(Tab Turcs)	387	386
Գօնս.	(R. Nouv. Unif.)	86 25	86.
Երկթ.	(Lots Turcs)	126	126.
Պանքօթթ	(Banque Ott.)	590.	589.
Թրանս.	(Transwal)	93.	91.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

[illegible]

ՊԱՇՏՕՆ.— Պաղտատի կուսակալ անուանուեցաւ Մուսուլի նախկին կուսակալ Ապտիւլ Վէհապ փաշա։

— Բրէվէզայի կառավարչի օգնական անուանուեցաւ Ուրլայի գայմագամի օգնական Գրիգոր էֆ։

ՔԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Գ. կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Անթալիոյ փարոսներու պաշտօնեայ և Ռէժիի Տնօրէն Պ. Կիւսթավ Բէօնի։

ՇՔԱԴՐԱՄ.— Իմթիյազի ոսկի շքադրամ տրուեցաւ Պելկրատի Օսմ. դեսպան Թէֆֆի փաշայի։

— ooo —

ՀԱՆՐ. ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ՆԱԽԱՐԱՐԸ.—Վեհ. Սուլթանը գնահատելով Հանր. Շինութեանց նախարար Զիհնի փաշայի կայս. Գահոյն եւ Պետութեան մատուցած անձնուէր ու իմաստուն ծառայութիւնները, բարեհաճած էր անոր Իմթիյազի ականակուռ բարձր պատուանշանը շնորհել, որուն յանձնումը տեղի ունեցաւ առջի օր Կայս. Պալատան մէջ, վերոյիշեալ պատուանշանին յատուկ արարողութեամբ։ Զիհնի փաշա իր պաշտօնական համազգեստը հագած եւ կուրծքին վրայ կախած իր պատուանշանները Կայսերական Պալատ գնաց, ուր Վեհ. Սուլթանին մօտ առաջնորդուեցաւ Մեծ-Աւրողապետ Իպրահիմ պէյի կողմէ։ Ն. Կ. Վեհափառութիւնը յոյժ բարեացակամ ընդունելութիւն մը շնորհեց Զիհնի փաշայի, բարեհաճեցաւ մէկ քանի գովեստական խօսքեր ընել, եւ ապա Իր իսկ ձեռքով կախել անոր կուրծքէն Իպրահիմ փաշայի կողմէ ոսկեայ ափսէի վրայ բերուած պատուանշանը։ Այս արարողութեան ներկայ կը գտնուէին Կայս. Պալատան աւագանիէն ոմանք։ Այս առթիւ Զիհնի փաշա յատս Վեհ. Սուլթանին մատոյց իր երախտագիտական զգացումները։

ԲԷՇԻՔԹԱՇԻ հրամանատար Հաճի Հասան փաշայի վիճակը բարւոքած է, եւ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ Իր կայս. ողջոյնները հաղորդել տալ անոր։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ բարձր յանձնաժողովը առջի օր առաջին անգամ ըլլալով նիստ գումարեց Կայս. Պալատան մէջ։

—Նոյն յանձնաժողովոյ հաշուական գործոց քարտուղար անուանուեցաւ ելմտական նախարարութեան հաշուակալի օգնական Մուզաֆֆէր պէյ եւ թղթակցութեանց համար ալ Եպարքոսական թղթակցութեանց դիւանին Տնօրէնի օգնական Ատիլ պէյ։

ՄԵԿՆՈՒՄ.—Վիէննայի Օսմ. դեսպան Մահմուտ Նէտիմ փաշա երէկ իրիկուն իր պաշտօնավայրը ուղեւորեցաւ։

—Պասրայի կուսակալ եւ հրամանատար կայս. Թիկնապահ Ֆէրիդ Մուխլիս փաշա առջի իրիկուն ռուսական «Ռոսթով» շոգենաւով իր պաշտօնավայրը ուղեւորեցաւ։

ՔԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՑ Ա. մասին՝ Գօնիա-Էրէյլիի գծին բացումը կատարուելու համար, հոկտ. 21ին (Ը. Ե.) ուրբաթ օրը, Հայտար փաշայէն մասնաւոր կառախումբ մը դէպի բացման վայրը պիտի տանի Էվգաֆի նախարար եւ Վեհ. Սուլթանին ներկայացուցիչ Թուրխան փաշան եւ գծին ընդունելութեան համար կազմուած յանձնաժողովին անդամները։ Անատօլուի երկաթուղոյ ընկերութեան Ընդհ. Տնօրէնի օգնական Պ. Հիւկնէն՝ յիշեալ ընկերութեան կողմէ, եւ ճարտարապետ Պ. Վալօրի պիտի ընկերանան յանձնաժողովին, որ Գօնիայի մէջ պիտի միանայ գծին շինութեանց ընդհ. Տնօրէն եւ Ա. ճարտարագէտ Պ. Մաքէնզէնի եւ կուսակալութեան կողմէ կազմուած մասնաւոր պատուիրակութեան մը։ Կիրակի եւ երկուշաբթի օրերը քննութիւն մը պիտի կատարուի գծին վրայ, եւ բացումը տեղի պիտի ունենայ Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին օրը։

—Պաղտատի երկաթուղւոյ փոխառութեան Ա. Սէրիի պարտաթուղթերուն համար թէեւ սկսուած է յաճախորդ արձանագրել, բայց կարճ միջոցի մէջ ներկայացող յաճախորդներուն թիւը վերջին ծայր շատ ըլլալուն՝ քիչ ատեն ետքը արձանագրութիւնը փակուեր է։

ԴԱՏԱԿԱՆ պաշտօնեաներու ընտրութեան համար՝ դատական նախարարին նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողովը առջի օր նիստ գումարելով կարգ մը ընտրութիւններ ըրաւ։

ՍԱՄՈՍԻ ԻՇԽԱՆԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ մտադիր է 16000 ոսկիի ներքին փոխառութիւն մը կնքել։

—Սամոսի մէջ վերջերս պատահող երկրաշարժը, կղզիին այլ եւ այլ կողմերը նորէն շատ մեծ վնաս պատճառեր է։

Կ. ՊՈԼԻՍ-ՄԱՆԱՍՏԸՐ հեռագրաթելի գծին վրայ մէյ մէկ հեռագրաթել եւս պիտի յաւելնայ։

ՅՈՒԼՆԱՐ ԱՍՊԱՏԱԿՆԵՐԸ.—Սեպտ. 21ին Ալաթինայի մէջ (Քրոշէվօ) զինուորներու ջոկատի մը եւ պուլկար ասպատակախումբի մը միջեւ ընդհարում մը տեղի ունենալով, չորս ասպատակներ, իրենց պետին հետ սպաննուեր են, եւ մնացեալներն ալ հետապնդուելով՝ ասպատակ մըն ալ սպաննուեր է։ Զինուորները ո եւ է կորուստ չունին։

—Ուրիշ պուլկար ասպատակախումբ մը սեպտ. 24ին վիրաւորեր է Բըզալար գաւառակին Լազարեցալի գիւղին մէկ բնակիչը, բայց զինուորներու ջոկատ մը զայն հետապնդելով ցրուեր է ասպատակ մը սպաննելով։

ՅԻՊՐԱԼԹԱՐԻ ԱՆԿԼԻՔԱՆ եպիսկոպոս Վեր. Բոլընս շաբաթ օր այցելեց Հէյպէլիի Ցունաց Աստուածաբանական վարժարանը, ներկայ գտնուեցաւ դասախօսութեանց, եւ ցորեկին ալ մասնակցեցաւ ուսուցիչներու եւ ուսանողներու սեղանին։ Վեր. Բոլընս այցելութիւն տուաւ նաեւ Տ. Տ. Կոստանդիանոս Ե., Նէօֆիդոս Ը., եւ Անթիմոս Է. նախկին Պատրիարքներուն։

—Վեր. Բոլընս առջի օր Բէյրա Բէլէսի մէջը ընդունելութիւն մը կատարեց, եւ այս առթիւ չքասեղան մը սարքուած էր ի պատիւ այցելուներուն, որոնց մէջ կը նշմարուէին դեսպանատան եւ հիւպատոսարանի պաշտօնատարներ։ Ցունաց Տ. Եոաքիմ Պատրիարքին եւս Պատր. փոխանորդը եւ Խառն Ժողովոյ Ա. քարտուղար Պ. Նիքոլայեուլոս ղրկած էր։

—Վեր. Բոլընս առջի օր ալ այցելեց Պաղըքեօյի յունաց արքեպիսկոպոս Տ. Եկրոթէոս Անթոլիսի, որուն անուան տարեդարձն էր։

ՊՈՒԼԿԱՐ Իշխանապետութիւնը որոշած է Թուրքերէնը պարտաւորիչ ընել պուլկար վարժարաններուն մէջ։

ՏԱՄԱՆՈՐԴԻ եւ ուրիշ տուրքերը հաւաքելու պաշտօնը ունեցող պաշտօնատարներուն 5 % յանձնառուչէք մը պիտի հատուցուի։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—Վանի կուսակալութիւնը կայս. Թանգարանը ուղարկած է 165ի չափ դրամներ՝ որոնք հնագիտական մեծ արժէք ունին, եւ գտնուած են Կէվաշ գաւառակին մէջ։

ՀԱՑԿԵՐՈՅԹ.— Օսմ. Պանքային Տնօրէն Րանձիրի պէյ, կիրակի օր Թարապիա իր բնակարանին մէջ հացկերոյթ մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Ֆրանս. գործակատար Պ. Պաբուծ, Բարիզի Օսմ. Պանքային եւ Ռէժիի վարիչ Պատոն Նէօֆիլիզ, Օսմ. Պանքային և Ընդհ. տնօրէն Պ. Տըֆէ, ընդհ. տնօրէնի օգնական Պ. Նիաս եւ տիկինը, և Պետական Խորհրդոյ անդամ Մավրոնէնի պէյ։

ՓՈՍՏԱՔԱՆ Սալիմ էֆ. կայս. Կառավարութենէն արտօնութիւն ստացած էր Բուռժէլի երկաթուղւոյ պարտաթուղթերու թիւերը կրող սիկառի թուղթեր ի վաճառ հանելու։ Մենաշնորհի տէրը այս ձեռնարկին համար ընկերութիւն մը կազմած է, որուն այս մասին պատրաստուած կանոնագիրն ալ հաստատուած է Հանրօգուտ Շինութեանց նախարարութեան կողմէ։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի խառն ժողովը որոշած է 3200 ոսկիի ծախել Գուրուչէշմէ գտնուող այն գետինը, որուն վրայ երբեմն շինուած էր Ֆէներիի Ցունաց մայր վարժարանը։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ.— Հանր. Պարտուց Վարչական Խորհրդոյ Գերման բաժնետէրերու պատուիրակ Պ. Շարլ Թէսթա առջի օր մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Զարեւից մեծ-դուքս Ալէքսէյ Նիքօլայէվիչի անուան տարեդարձին առթիւ երէկ գոհաբանական աղօթք մը կարդացուեցաւ Պէօյիւքտէրէի Ռուս դեսպանատան մատրան մէջ, ի ներկայութեան դեսպան Պ. Զինովիէվի եւ դեսպանատան պաշտօնէութեան։ Դեսպանը ապա շնորհաւորութիւններ ընդունեց։

—Ֆրանս. դեսպանը յառաջիկայ երկուշաբթի օր Բարիզէն ճամբայ ելլելով հինգշաբթի օր հոս պիտի ժամանէ։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Երէկ գրած էինք թէ Մահմուտ փաշա, Մէհմէտ փաշա Խանի մէջ յանձնակատարութիւն ընող Սիմոն Խաչիկեան վճարումները դադրեցուցած ըլլալով, պահանջատէրերը դատարան դիմելով յիշեալին սնանկութիւնը պահանջած են։ Առեւտ. Բ. դատարանը առջի օր սնանկ հռչակելով վերոյիշեալ անձը, Պատարանի անդամ Ռիզա պէյը մուժ գոմիսէր, եւ փաստաբան Քէմալ եւ Միհրան Բէօրբէեան էֆէնտիները առժամեայ սինտիք կարգեց։ Սնանկացեալ Սիմոն Խաչիկեան ասկէ 3-4 օր առաջ հրապարակէն 4500 ոսկիի ապրանք առնելով Անատոլու ղրկած էր, եւ ինք ալ կը պատրաստուէր Անատոլու երթալու, բայց պահանջատէրերը իմանալով ասիկա, ոստիկանութեան դիմեցին, որով յիշեալը տեղ մը չի կրնար երթալ, սակայն իր ապրանքները ուրիշ անուամբ այս ու այն կողմը ղրկած ըլլալով, դատարանը պէտք եղած նաւամատոյցները ու մաքսատուները լուր ղրկած է եւ թէլգրերով մըն ալ իմացուցած՝ Ոստիկանական նախարարութեան։ Հ. ասուն-ով առեւտ. միջնորդ մը, որ մէկ քանի հազար ոսկիի ապրանք գնելու գործողութեան մասնակցած է, ձերբակալուած է։

Մասնաւոր աղբիւրէ մեզի տեղեկութիւն կը տրուի թէ սնանկացեալին որդին որ եւ է մասնակցութիւն չունի հօրը գործին եւ հետեւաբար սնանկութեան մէջ, ըստ որում Տան ստորագրութիւնը միայն Սիմոն Խաչիկեան է, ոչ թէ Ս. Խաչիկեան եւ որդի։

—Մեծ Ռուսան Թոհաֆիյէի վաճառական Իպրահիմ Շեվզը էֆ. սնանկ հռչակուած ըլլալով, առջի օր Առեւտր. Բ. դատարանին մէջ պատրաստուեցաւ պահանջատէրերու քննարան։

ՈՃԻՐ ԱՐԿԱԾ ԵՒՆ.

ԴԻԱԿ.— Անցեալ ուրբաթ օր, Սալը Բազարի ծովեզերքէն դիակ մը հանուած էր։ Ոստիկանութեան կատարած քննութենէն հասկցուած է թէ նոյն դիակը կը պատկանի 50 տարու Անտրէատիս անուն մէկու մը, ինչպէս կը ցուցնեն քովէն ելած թուղթերը, որոնք դիակը գտնուելէն երեք օր ետքը երեւան ելան ծովուն մէջէն։ Այս թուղթերէն հասկցուած է նաեւ որ Անտրէատիս աչքի ցաւ ունէր, զոր հակառակ ամէն դարմանի, չէր կրցած բժշկել, եւ վերջերս ալ յանձնարարագիր մը ընդունած էր Հայոց Փաշայի հիւանդանոցը մտնելու համար։ Կ'երեւայ թէ իր աչքին ցաւէն յուսահատած, անձնասպան եղեր է Անտրէատիս՝ ինքզինքը ծովը նետելով։

ԿՆԱՆՔ ԵՒ ՄԱՀ.— Պասիոնի մէջ (Եգիպտոս) Խատիճա էլ Տէպպուրա անուն բնիկ կին մը, երեք աղջիկ զաւակ մէկէն կը ծնի եւ իր ծննդաբերութենէն եօթը օր ետքն ալ միւս մանչ զաւակ մը կը ծնի, բայց երեք օր վերջը ինք կը մեռնի։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Անցեալ գիշեր, Պօյաճը քէօյի մէջ, Տօքթ. Նէշաթ Օսման պէյի եւ ելմտական նախարարութեան բարձր պաշտօնատարներէն Րասիհ պէյի տուները գող մտնելով, արծաթեղէն եւ գոհարեղէն կարգ մը առարկաներ տարեր են։

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՎԻԹԽԱՐԻ ԿՌԻՒԸ

ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

ՌՈՒՍԵՐԸ ՆՈՐԷՆ ՅԱՐՁԱԿՈՂԱԿԱՆԻ ՍԿՍԱԾ

ԳԻՇԵՐ ՑՈՐԵԿ ԿՌԻՒ

ԱՐԴԻՒՆՔԸ ԱՆՈՐՈՇ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԶՏԻԿ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԶԱՐԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

ՎԻԷՆՆԱ, 17 հոկտ.—Ճափոնական աղբիւրէ տրուած լուրերու նայելով, Ռուսերը 300 սպայ եւ 30000 զինուոր կորսնցուցած են։ Թօքիոյի մէջ կ'ըսուի թէ 50000 հոգի պատերազմելու անկարող վիճակի մատնուած են։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Զօր. Քուրոբաթքինի երէկ հրատարակուած տեղեկագրին մէջ ըսել ետքը թէ ռուսական աջ թեւը պահած է իր դիրքերը, կ'աւելցնէ թէ Շահոյի շրջանակին մէջ ռուս գունդերը չորս օրէ ի վեր կը կռուին եւ թէ անոնցմէ շատերը երեք գիշեր է որ չեն քնացած։ Զօրավարը կ'ըսէ թէ ճափոնական կորուստները շատ մեծ ըլլալու են։

ԹՈՔԻՕ.—Ռէյթէր կ'իմանայ թէ Ռուսերը փոխադարձ յարձակումներ ըրին որոնք ետ մղուեցան, եւ թէ իրիկուանը եօթներորդ յարձակումի մը ձեռնարկեցին։ Մարշալ Օյամա կը հեռագրէ թէ այս կռիւներուն մէջ Ռուսերը շատ ծանր կորուստներ կրեցին։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. Զօր. Զախարոֆ երէկուան թուականով կը հեռագրէ ընդհ. սպայակոյտին —Հոկտ. 15ին Ճափոնցիները յարձակում մը ըրին մեր աջ թեւին վրայ։ Փորձեցինք յառաջանալ եւ գրաւել Լիւչիւբու գիւղը, բայց չյաջողեցանք. մեր կորուստները շատ մեծ չեն սակայն։ Հոկտ. 15ի գիշերը մեր կեդրոնի զօրագունդերէն երկուքը յարձակում կրած ըլլալով Նոմ.Ջինգա գիւղին հիւսիսային արեւելեան կողմը, Շահոյէն անդին քաշուեցան, բայց մեր զօրքերը նոր ուժեր ստացած ըլլալով, իրենց կարգին յարձակեցան, կատաղի կռիւէ մը վերջը ետ առին կորսուած դիրքը եւ հալածեցին Ճափոնցիները։

Հոկտ. 16ին մեր բանակին աջ թեւին վրայ սկսած թնդանօթաձգութիւնը շատ ուժգին էր։ Հոկտ. 16ի գիշերը հանդարտ անցաւ։ Երէկ, Մնկուտոցուած Մառ. կոչուած բլուրին մօտ մղուած կռիւին մէջ 12 թնդանօթ գրաւեցինք։ Մեր կորուստները հաստատուած չեն դեռ։ Այժմ ժամը 8ն է։ Թնդանօթաձգութիւնը կը շարունակուի, բայց մեծ դադարներով։ Մեր զօրքերը խիստ յոգնած են։

— «Պիրժէվիա Վետոմօսթի» Մուքտէնէն կ'իմանայ.—Հոս հասած սպաներ լուր կուտան թէ Ռուսերը երէկ 24 թնդանօթ եւ 8 խորտընկէց գրաւած են։ Կռիւը տարածուած է ամբողջ գծին վրայ։ Այսօր ճակատամարտը երէկուընէ աւելի բուռն է։

— Զօր. Քուրոբաթքին կը հեռագրէ Զարին.—Հոկտ. 15էն 16ի գիշերը հանդարտ անցաւ։ Երէկ, 16 հոկտ. առաւօտեան ժամը 9ին Ճափոնցիները մեր դիրքերուն վրայ յառաջացան մեծ պոռոտայէն։ Ասոր վրայ ճակատամարտը վերսկսաւ երկու բանակներուն միջեւ։ Կռիւը սկսաւ մեր ձախ թեւէն որուն դէմ Ճափոնցիները՝ օգնական զօրքերով ուժովցած՝ հրացանաձգութիւն մը սկըսած էին։ Շատ չանցած ճափոնական հրետանին կռիւին մասնակցելով, կրակ ընել սկսաւ մեր հրետանիին դէմ եւ ճակատամարտը ամբողջ գծին վրայ տարածուեցաւ։ Կռիւը, որ շատ կատաղի էր ցորեկը, աւելի սաստկացաւ գիշերուան դէմ։ Քիչ վերջը թնդանօթաձգութիւնը դադրեցաւ, բայց հրացանաձգութիւնը շարունակուեցաւ ամբողջ գիշերը որ լուսնկան լոյս էր։ Մանաւանդ կէս գիշերին, անլուր ուժգնութեամբ ընդհարումներ տեղի ունեցան։ Մեր եւ թշնամիին կորուստները շատ մեծ են։ Մեր զօրքերը Մուքտէնէն 20 քիլոմեդր դէպի հարաւ կը գտնուին։

ՓԱՐԻԶ.—Մուքտէնէն կը հեռագրեն թէ հակառակ ճափոնական յարձակումներու ուժգնութեան, մարեշալ Օյամայի բանակը չէ յաջողեր փութացնել ռուսական նահանջը՝ դէպի հիւսիսային արեւմուտք։ Ռուսական բանակը կը պահէ իր դիրքերը. Շահոյի աջ եզերքին վրայ եւ յաջողեր է յապաղեցնել դէպի Մուքտէն նահանջելու վտանգը։ Այս առտու (հոկտ. 17) թնդանօթաձգութիւնը շատ բուռն էր։ Զրոյց կը պտտի թէ Զօր. Մէյէնտորֆ սուէնտոր կատաղի յարձակում մը մղեր է Ճափոնցիներուն դէմ որոնք շատ մօտէն կը սեղմէին դէպի Շահօ նահանջող Ռուսերը եւ թէ ճշմարիտ ջարդ մը ընելէ վերջը 11 թնդանօթ գրաւեր է։ Բուռն փոթորիկ մը անանցանելի դարձուցած է ճամբաները, գետերն ալ յորդած են։

—Մուքտէնէն «Թան»ի կը հեռագրեն թէ վերջին ճակատամարտներուն մէջ ռուսական եւ ճափոնական բանակներէն 60000 հոգի սպաննուեցան։ 23000 վիրաւորեալներ Մուքտէն հասան։ Այս կռիւներուն մէջ վիրաւորուած ուրիշ 2000է աւելի զինուորներ Խարպին կը գտնուին արդէն։ Բազմաթիւ վիրաւորեալներ Խարպին պիտի ղրկուին։

ՎԻԷՆՆԱ.—Լոնտոնէն կը ծանուցանեն թէ ճափոնական յաղթութիւնը նախապէս ծանուցուածին չափ կարեւոր չէ։ Իրաւ, ռուսական ձախողուածք ծանր է, բայց վերջին լուրերէն կը հասկցուի թէ Ռուսերը նորէն յարձակողական կը սկսին։ Ամբողջ գծին վրայ կռիւ կը մղուի։

ՀՌՈՄ. Աժանս Ստեֆանի կ'ըսէ թէ Զարը որոշեր է 600000 նոր զօրք դրօշի տակ կանչել, Ասիական Ռուսիոյ բոլոր նահանգներուն մէջ զօրահաւաքութիւն կատարելով։ Կ'ըսուի թէ Նիքօլա Բ. պիտի հրամայէ առժամապէս պարպել Մանչուրիան, որպէս զի ընդհանուր համախմբումը դիւրաւ կատարուի Արեւելեան Սիպերիոյ մէջ։ Զարը միեւնոյն ատեն ծանուցագիր մը պիտի ուղղէ տէրութիւններուն, յայտարարելով թէ որոշած է պատերազմը շարունակել մինչեւ որ վերջնապէս յաղթէ Ճափոնի։

ՎԻԷՆՆԱ.—Բորթ Արթիւրէն հասած լուրեր կը հաստատեն թէ Ճափոնցիները հոկտ. 12ի եւ 13ի ռմբակոծութեան միջոցին, իրենց կրակը ուղղեցին նաւահանգիստը գտնուող մարտանաւերուն վրայ, որոնք մեծ վնասներ կրեցին։

ՔՈՊԷՆՀԱԿ, 17 Հոկտ. — Պալթիկի տորմիղը անցաւ Մեծ Պէլթի նեղուցը։

ԲԱՐԻԶ, 18 Հոկտ. -«Մաթէն» Բեդերսպուրկէն հեռագիր մը ստացաւ, որ կը ծանուցանէ թէ Պալթիկի տորմիղին քանի մը զրահաւորներուն կաթսաները վնասուած են։

ՄԱՏՐԻՏ.—Մասի մը լաս Մէրսէտէս, Աստուրիանց իշխանուհին, ժամանակէն առաջ աղջիկ մը ծնած ըլլալով, մեռաւ այսօր։ Հանգուցեալ իշխանուհին Ալֆօնսօ Թագաւորին անդրանիկ քոյրն էր։

ԲԱՐԻԶ.—Խորհրդարանը վաղը(երէկ) կը վերաբացուի։ Հաւանաբար հարցապնդում մը պիտի ըլլայ Ֆրանսայի ընդհ. քաղաքականութեան վրայ։

ԹՈՒՐԻՆՕ.—Տէ Ամիչիս, նշանաւոր գրագէտը, աւարտեց իր նոր գործը, «Le Gentile Idiome»։

ՀՌՈՄ.—Զրոյց կը պտտի թէ Պապին խնդրանքով, Իտալիոյ նորածին գահաժառանգին կնքահայրը պիտի ըլլայ Սեւ Լերան իշխանը, որուն պիտի ընկերանայ Ճէնովայի դուքսը։

ՎԻԷՆՆԱ.—Քէյնն(?) անուն կինը, որ 15 օր առաջ անգթօրէն սպաննած էր Սիւզօրա(?) անուն մեծահարուստ ծերունին, երկանը հետ ձերբակալուեցաւ Բարիզի մէջ, ուր ապաւինած էին։

—Երկու հոգի, Ալպէտ Շոմաներ եւ Հանրի Պառօ, գահավէժէ մը վար իյնալով մեռան։ Ասով 159 կ'ըլլայ յունուարէն ի վեր Ալպեան լեռներուն զոհ գացողներուն թիւը։

ԲՈՒՐՃ.—Ձմրան առթիւ մեծ քանակութեամբ փարթրիտ(?) եւ փաթօ զըրկուեցաւ Մայէնի, ամէնէն պարզ տեսակէն մինչեւ ամէնէն պերճ տեսակը։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՐԻԶ, 18 Հոկտ.— Զօր. Քուրոբաթքին Բեդերսպուրկէն կը հեռագրէ թէ ջախջախած է ճափոնական բանակին կեդրոնը՝ Լիաուձանթունի կողմը եւ թէ գրաւած է 24 թնդանօթ եւ 8 արագահարուած թնդանօթ։

—Բարիզի սեղանաւորական շրջանակներուն մէջ կը կարծուի թէ Ամերիկայի եւ Անգլիոյ մէջ Ճափոնի ինքզինք ուղած փոխառութիւնը յաջողելու քիչ յոյս կայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլ. թերթերը այսօր կը կրկնեն իրենց առաջին կարծիքները Ընթացիկ ճակատամարտերուն վրայ։ Կ'ըսեն թէ Ճափոնցիները աճապարած են յայտարարելով որ ռուսական բանակը կատարելապէս յաղթուած է, եւ թէ Զօր. Քուրոբաթքինի վերսկսած յարձակումը ընդհակառակն կը ցուցնէ որ ի վիճակի է յաջողութեամբ չափուելու ճափոնական բանակին հետ։

ԲԱՐԻԶ.— Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ ռուս կառավարութիւնը եւ մամուլը անգամ մը եւս կը յայտարարեն թէ Ռուսիա կը մերժէ հաշտութեան որ եւ է գաղափար, թէ ո՛չ միջնորդութիւն ոչ ալ միջամտութիւն կ'ընդունի, եւ թէ պատերազմը պիտի շարունակուի մինչեւ որ կատարելապէս յաղթական ելլէ։

— Ռուս զօրավար Բիւլենաքին(?) սպաննուեցաւ վերջին ճակատամարտներուն մէջ։

ԲԱՐԻԶ.— Պ. Ռուվիէի հիւանդութիւնը ծանրացաւ, բայց իր վիճակը մտահոգութիւն չի պատճառեր։

ԺԱՄԱՆՑԻ համար «Ընտանեկան Խաղեր»ու ծանուցումը կարդացէք վերջին էջը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՓՈԽՈՒԵԱԼ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ		92.29 1/2
Ամենէն բարձր գինը		92 38
Երէկուան վար գինը		92 25

ՌՈՒՄԷԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	Ֆր.	123.87
Երէկուան բարձր գինը		124.37
» վար »		123.87
Թարափ		517.
Եմլիաքին Քրէտի Ֆօնսիէ Ա.	»	283 1/2
» » » Բ.	»	268. 1/2
Լօրիում	Ֆր.	57.50

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ 1905 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

ԳԻՆ 1 ՂՐՈՒՇ

Հիւանդանոցիս յառաջիկայ 1905 տարւոյ Պարզ Օրացոյցը հրապարակ ելած է, խնամեալ եւ մաքուր տպագրութեամբ։

Ինչպէս ուրիշ տարիներ, այս տարի եւս Պարզ Օրացոյցը՝ եկեղեցական արարողութեանց եւ ժամերգութեանց մասին մանրամասն ծանօթութիւններ պարունակելէ զատ, բարձրաստիճան եկեղեցականի մը կողմանէ յատկապէս «Օրացոյցի համար պատրաստուած» եկեղեցական պաշտամանց ընդհանուր կէտերուն յատուկ խրատականքն եւ հրահանգք եւս աւելի ճոխացած են։

Աւելորդ չենք համարիր նաեւ յայտարարել թէ՝ միմիայն Հիւանդանոցիս սեփական Օրացոյցն է, որոյ հասոյթը

թիւնն հաստատուած եւ վաւերացուած է Ազգ. Պատրիարքարանի կողմանէ, հետեւապէս պէտք է ուշադրութիւն ընել անոր կողքերուն վրայ գտնուած կնքոյն, որ գրուած է «Սեպհականութիւն Ս. Փ. Ազգ. Հիւանդանոցի 1905»։

Հոգաբարձութիւնս գոհունակութեամբ սըրտի կը հաստատէ որ՝ մեր բարեսէր ազգայնոց առհասարակ հիւանդանոցիս նըկատմամբ տածած սիրոյն եւ հոգածութեան արգասիքը կը վայելեմք միշտ, բայց որովհետեւ հաստատութեանս մէկ գլխաւոր հասոյթը կազմող այս Օրացոյցին սպառումը երբէք համեմատական չէ մեր ժողովրդեան թւոյն հետ, ներակայիւս կը խնդրէ մեր բարեսէր ժողովրդէն, որպէս զի անձնիւրոյ համար այդ գրպանի Օրացոյցներէն գնել անպատճառ ՄԷՅՄԷԿ հատ, որուն պըգինքը յատկացած է հաստատութեանս 1000է աւելի պատսպարելոց բազմադէմ պէտքերուն։

Վաճառման կեդրոնատեղին է Հոգաբարձութեանս գրասենեակն ի Մեծ Նոր խան, թիւ 48, 49, 50։

Կը գտնուի նաեւ բոլոր գրավաճառոց քով։ [Կնիք]

4 Նոյմ. 1904

* *

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Մեծ. Սահակ էֆ. Խանճեան որ ներկայ տարւոյս հացագնի համար ցարդ 1192½ ղշ. հանգանակած եւ յանձնած էր գրասենեակս, այս անգամ եւս 272½ ղրշ. հանգանակած է հետեւեալ բարեսէր անձերէ, որով 1904 տարւոյս համար հացագնի փոխարէն ըրած հանգանակութեանց ընդհանուր գումարն կը հասնի 1465 ղշ.ի։

ՎԵՐՋԻՆ ՑՈՒՑԱԿ

Գումար նախորդ ցուցակաց 1192½

Տիկին Աննա Ֆրէնկեան 47½, Տիկին Գեղեցիկ Ս. Պողոսեան 10, Արշակ էֆ. Մանուկեան, Տօքթ. Բարսեղ էֆ. Սուլեան ի Տիվրիկ, Ցարութիւն էֆ. Սուլեան ի Տիվրիկ, Պօղոս էֆ. Պետրոսեան, Սինէմ էֆ. Պոյաճեան 20ական, Արսէն էֆ. Թէրզեան, Գառնիկ էֆ. Թէրզեան, Եաղուպ էֆ. Գ. Եաղուպեան, Մանուկ էֆ. Ալէմեան, Միհրան էֆ. Հաշաճեան, Միհրան էֆ. Գարամանեան, Պետրոս էֆ. Ֆրէնկեան, Ռուբէն էֆ. Գամազիէլեան 10ական, Խաչիկ էֆ. Դաւիթեան, Կիւրեղ էֆ. Զ. Երնէկեան, Մանուկ էֆ. Կրճիկեան, Մելքոն էֆ. Պողոսատրեան. Ց. Կ. ոմն, Պետրոս էֆ. Մանրկեան, Սիմոն էֆ. Տօլմայեան 5ական, ընդհանուր գումար 1465 ղրուշ։

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՐ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսար Շահանէէ մեւպայէա օլընաճագ օվա գաչէր բէյնիրլէրինին պէհէր հէտրա գըլէօլ Մէճրաիլէ երկիրմի ղշ. հիսապըլէ պէչ ղշ. 62 պաչալագ սանթիմատ թալիպի էօհաէարնատ օլաւպ, մահը հալը բուլմունին ալթընճը չարշէնպին կիւնիւնէ գատար եիւզաէ իւչ թէնզիլի պիլգապուլ եէվմը մէզքիւրատ իհալէի գաթիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան, իթպայա թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ ագչէսինի վէ եա միւթեպէր քէֆալէթնամէյի միւթթաէհըպէն եէվմը մէզքիւրատ նիհայէթ սաաթ օնա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւչարէլէյհայա կէլմէլէրի։ 3—2

Ֆի 3 Թշրինը Էվվէլ սէնէ 320

* *

Խազինէի Խասսար Շահանէէ մեւպայէա օլընաճագ թէնէքէ էալէվաթը թալիպի էօհաէարնատ օլաւպ, մահը հալը գասըմինին 6ըճը չարշէնպին կիւնիւնէ գատար եիւզաէ իւչ թէնզիլի պիլգապուլ եէվմը մէզքիւրատ իհալէի գաթիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան, իթպայա թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ ագչէսինի վէ եա միւթեպէր քէֆալէթնամէյի միւթթաէհըպէն եէվմը մէզքիւրատ նիհայէթ սաաթ օնա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւչարէլէյհայա կէլմէլէրի։ 3-2

Ֆի 3 Թշրինը Էվվէլ սէնէ 320

Ֆիյ Ղշ.

60 Ֆրանսըզ մալինտէն բօթին գունտուրա
44 Շարգ մալինտէն » »
88 Տէվէ տէրիսինտէն ճիզմէ
88 Վիտէլյատան պէյազ գօնչլը ճիզմէ
75 Թէլաթին ճիզմէ
80 Րուղէն ճիզմէ
107 Տէվէ տէրիսինտէն ճիզմէ
52 Վօյթատան պօթ ճիզմէ
90 Տէվէ տէրիսինտէն պէյազ գօնչլը ճիզմէ

Խազինէի Խասսար Շահանէէ մեւպայէա օլընաճագ սէագ գապլարը պալէտաէ հիշալարընտա մեւրտաթատ Ֆիյաթը թալիպի էօհաէարնատ օլաւպ մահը հալը գասըմինին ալթընճը չարշէնպի կիւնիւնէ գատար եիւզաէ իւչ թէնզիլի պիլգապուլ եէվմը մէզքիւրատ իհալէի գաթիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան, իթպայա թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ ագչէսինի վէ եա միւթեպէր քէֆալէթնամէյի միւթթաէհըպէն եէվմը մէզքիւրատ նիհայէթ սաաթ օնա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւչարէլէյհայա կէլմէլէրի։ 3—2

Ֆի 3Թշրինը Էվվէլ սէնէ 320

ՏՕՔԹ. Պ. ՊԷՉԱՃԵԱՆ

Հաստատուած է Սկիւտար, իր բնակարանը, Սելամիէ, Թաւլա պաշի փողոց։

Հիւանդ՝ կընդունի ամէն օր թէ իր տունը և թէ Թաղին բոլոր դեղարաններուն մէջ։

Ցանձնարարելի աղքատ հիւանդները ձրի կը դարմանէ։ 12—1

ՄԻ՛ ՁԱՆՁՐԱՆԱՔ

աշնան կամ ձմեռուան

ԵՐԿԱՐ ԳԻՇԵՐՆԵՐԸ

Այդ գիշերը ընտանեկան անձեղ զբօսանքներու գեղեցիկ հաւաքածոն

ԺԱՄԱՆՑ

ԿԱՄ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽԱՂԵՐ

Զ. Տ. Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ

որ հրատարակուած է եւ կը ծախուի

5 ՂՐՇ.Ի

Մի ըսէք այլեւս թէ գիշերները երկարեցան, ինչպէս ժամանակ պիտի անցնենք։

Առէք ԺԱՄԱՆՑ մը եւ կրնաք ամբողջ ձմեռը զուարճանալ եւ զուարճացնել ձեր հիւրերը։

Անհրաժեշտ ամէն մարդու, անհրաժեշտ ամէն ընտանիքի։

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառներու և հեղինակին քով, Կ.Պոլիս Պոյալ Հասուզ։ 25—9

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԻՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Պոլիս Մահմուտ Փաշայի գլուխը, 271

Վաճառատանս մէջ կը ծախուին հարսնիքի համար ամէն տեսակ չուքաներ եւ ըմպելիներ, ինչպէս նաեւ երեկոյթներու եւ անուան տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ չուքարներ եւ ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատանս, յանձնարարուած անուշները եւ զանազան չուքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին վաճառատանս մէջ։ Կը գտնուին նաեւ ֆոնտան եւ ուրիշ տեսակ չուքարներու ճոխ մթերքներ։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք մեծ փութով կը կատարուին։ Գիները շատ աժան են։ 104—84

ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ

ՄԵԾ ՀԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ պատրաստ և չափու վրայ համադրանքներ, Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ, Հավուզլը խանի տամ, թիւ 25։

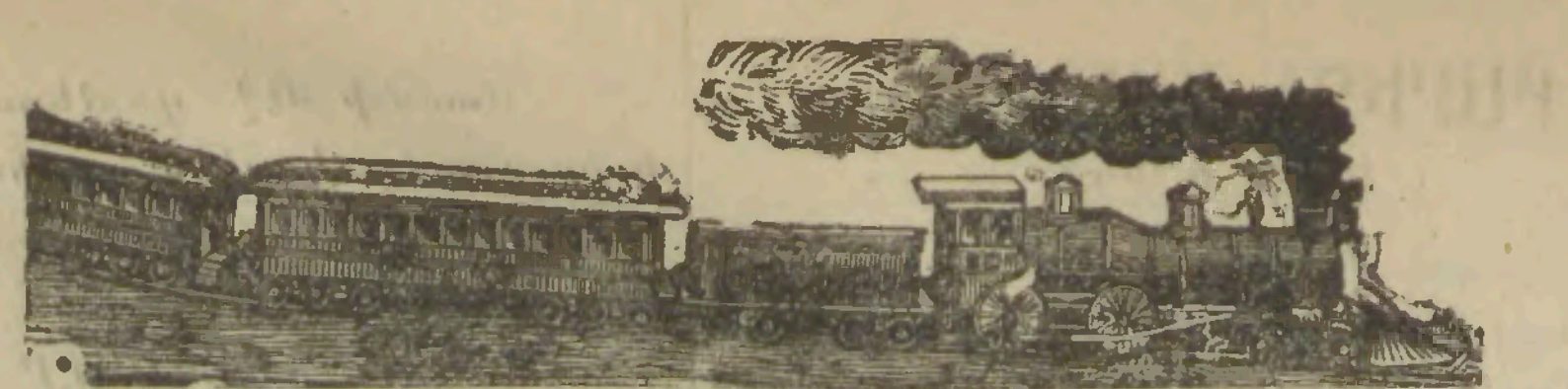
Այս վաճառատան հիմնադիրն, Արշակ Մօսիկեան, տարիներէ ի վեր, իր ուղղամտութեամբ յաճախորդներուն վստահութիւնը և համակրութիւնը գրաւած ըլլալով և փափաքելով իր գործառնութիւններն աւելի ընդարձակել, իրեն ընկեր-եղբայր առած է Վահան Տամլամաճեան անուն փորձառու երիտասարդը։ Երկու ընկերներ պիտի աշխատին, պիտի ջանան իրենց բազմաթիւ յաճախորդներու գոհունակութեանն արժանանալ և իրենց նշանաբանն պիտի ըլլայ՝ ճշդապահութիւն և աժան ծախել, ինչ որ առաջ Արշակ Մօսիկեանի ուխտն էր։ Վաճառատան մէջ հրապարակին վրայ նմանը չտեսնուած վարպետ ձեւող մը միշտ ներկայ է և պաշտօն ունի հսկել թէ պատրաստ և թէ յանձնարարուած համադրանքներ լաւ և անթերի պատրաստութեան։ Կը խնդրուի ազնիւ յաճախորդներէն չմոռնալ Հաճի Շահինն և ըսել թէ միայն այս վաճառատունն է որ ինքնօգնութեամբ վերիմացած է, «Ալլահ պէրէքէթ վէրսին»ի գործնական գաղափարով։

Նոյեմբեր 1էն մինչեւ մայիս 1 վաճառատունն կիրակի օրերն բաց է։ Մէկ թիւ 2 ղրշ. ... չկայ։ 50—31

ՅՈՎՀԱՆԷՍ ՃԷԶԱՅԻՐԼԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Հաստատուած է, Սուլթան Պայազիտ Թրամվայի կայարանի դիմաց 11 թիւ տարբերմանը։ Ամէն օր հիւանդ կընդունի։ Ուրբաթ օրը ժամը 5էն մինչեւ 10։ Կարօտեալներ ձրի դարմանուի։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։ 5—5

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆՑ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑԸ

Սկսեալ Չորեքշաբթի, 1904 Սեպտ. 14էն (Ն. Տ.)

ԵՐԹ — ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ-ԲԷՆՏԻԿԻ ԳԻԾ

Թիւ կառախմբ.	2 *	34	4	6	8	10	36	12	14	16	18
ԿԱՅԱՐԱՆ	Ճմ.	Ա.Ճ.	Ճմ.	Ճմ.	Ճմ.	Ճմ.	Ա.Ճ.	Ճմ.	Ճմ.	Ճմ.	Ճմ.
	Առտ.	Առտ.	Առտ.	Առտ.	Առտ.	Առտ.	Իրի.	Իրիկ.	Իրի	Իրի.	Իրի.
Կամուրջէն	11 48	12 40	2 27	3 40	4 29	5 53	7 40	9 20	10 14	11 10	12 10
Հ. Փաշա ժմ.	12 8	1	2 47	4	4 49	6 13	8	9 40	10 34	11 30	12 30
մեկ.	12 13	1 25	2 52	4 6	4 54	6 18	8 15	9 45	10 40	11 35	12 35
Գըզ. Թօփր.	12 21		3	4 14	5 2	6 26	8 25	9 53	10 48	11 43	12 43
Ֆէնէր	12 24	1 37	3 3	4 17	5 5	6 29	8 30	9 56	10 52	11 46	12 46
Կէօզթէփէ	12 28		3 7	4 21	5 9	6 33	8 36	10	10 56	11 50	12 50
Էրէնքէօյ	12 33	1 48	3 12	4 24	5 14	6 38	8 41	10 5	11 1	11 55	12 55
Պօսթանճը	12 40	1 59	3 18		5 20	6 45	8 51	10 11	11 7	12 2	1 1
Մալթէբէ	12 49	2 13	3 27		5 28	6 53	9 4	10 20	11 15	12 10	1 9
Գարթալ	1 1	2 27	3 37		5 38	7 3	9 19	10 30	11 25	12 20	1 19
Բէնտիք ժմ.	1 9	2 37	3 44		5 45	7 10	9 29	10 37	11 32	12 27	1 26

ԴԱՐՁ

Թիւ կառախմ.	1 **	3	5	7	31	9	11	13	15	33	17
ԿԱՅԱՐԱՆ	Ճմ.	Ճմ.	Ճմ.	Ճմ.	Ա.Ճ.	Ճմ.	Ճմ.	Ճմ.	Ճմ.	Ա.Ճ.	Ճմ.
	Առտ.	Առտ.	Առտ.	Առտ.	Առտ.	Առտ.	Առտ.	Իրի.	Իրի.	Առտ.	Իրի.
Բէնտիք մեկ.	11 58	12 53	1 56	2 38	2 58		4 42	6 15	7 47	9 50	11 32
Գարթալ	12 6	1 2	2 4	2 46	3 9		4 50	6 24	7 55	10 2	11 40
Մալթէփէ	12 16	1 12	2 15	2 56	3 25		5	6 35	8 5	10 18	11 52
Պօսթանճը	12 24	1 20	2 23	3 4	3 37		5 8	6 46	8 13	10 31	12 1
Էրէնքէօյ	12 34	1 27	2 32	3 11	3 48	4 34	5 15	6 55	8 20	10 41	12 8
Կէօզթէփէ	12 35	1 31	2 36	3 15		4 38	5 19	6 59	8 24		12 12
Ֆէնէր	12 39	1 36	2 40	3 19		4 42	5 23	7 4	8 29	10 51	12 17
Գըզ. Թօփրագ	12 42	1 39	2 43	3 22		4 45	5 26	7 8	8 3?		12 21
Հ. Փաշա ժմ	12 49	1 46	2 50	3 29	4 5	4 52	5 33	7 15	8 39	11	12 28
մեկ.	12 54	1 51	2 55	3 34	4 15	4 57	5 38	7 24	8 44	11 20	12 35
Կամուրջ ժմ	1 14	2 11	3 15	3 54	4 35	5 17	5 58	7 44	9 4	11 40	12 55

(*) Այս կառախումբը պիտի երթեւեկէ Սեպտ. 14էն մինչեւ 30
(**) Նոյնպէս։

ԾԱՆՕԹ.— Գարաքէօյի կամուրջէն և դէպի կամուրջ բեռներու ուղղակի արձանագրութիւնը տեղի պիտի ունենայ միայն հետեւեալ կառախմբերուն համար.— Դէպի կամուրջ.— Թիւ 3, 31, 15, 33.— Կամուրջէն.— Թիւ 34, 6, 10, 36. 14, 18։

ՈՒՏԻ՛Ճ. ՈՒՏԻ՛Ճ. ՈՒՏԻ՛Ճ

Ձեր մուշտակեղէնները, զգեստները, մետաքսեղէնները, գորգերը, կահերը եւն. ուտիճներէ (կիւվէ) ազատելու և կատարելապէս պահպանելու համար դիմեցէք

ՊԱՂ ՕԴԻ

ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐՈՒՆ

Ա՛լ նաֆթալին, քափուր (քէաֆիրի) եւ ուրիշ հոտող նիւթեր մի՛ գործածէք, այլ պաղեցուած եւ չոր օդի մէջ պահեցէք զանոնք։

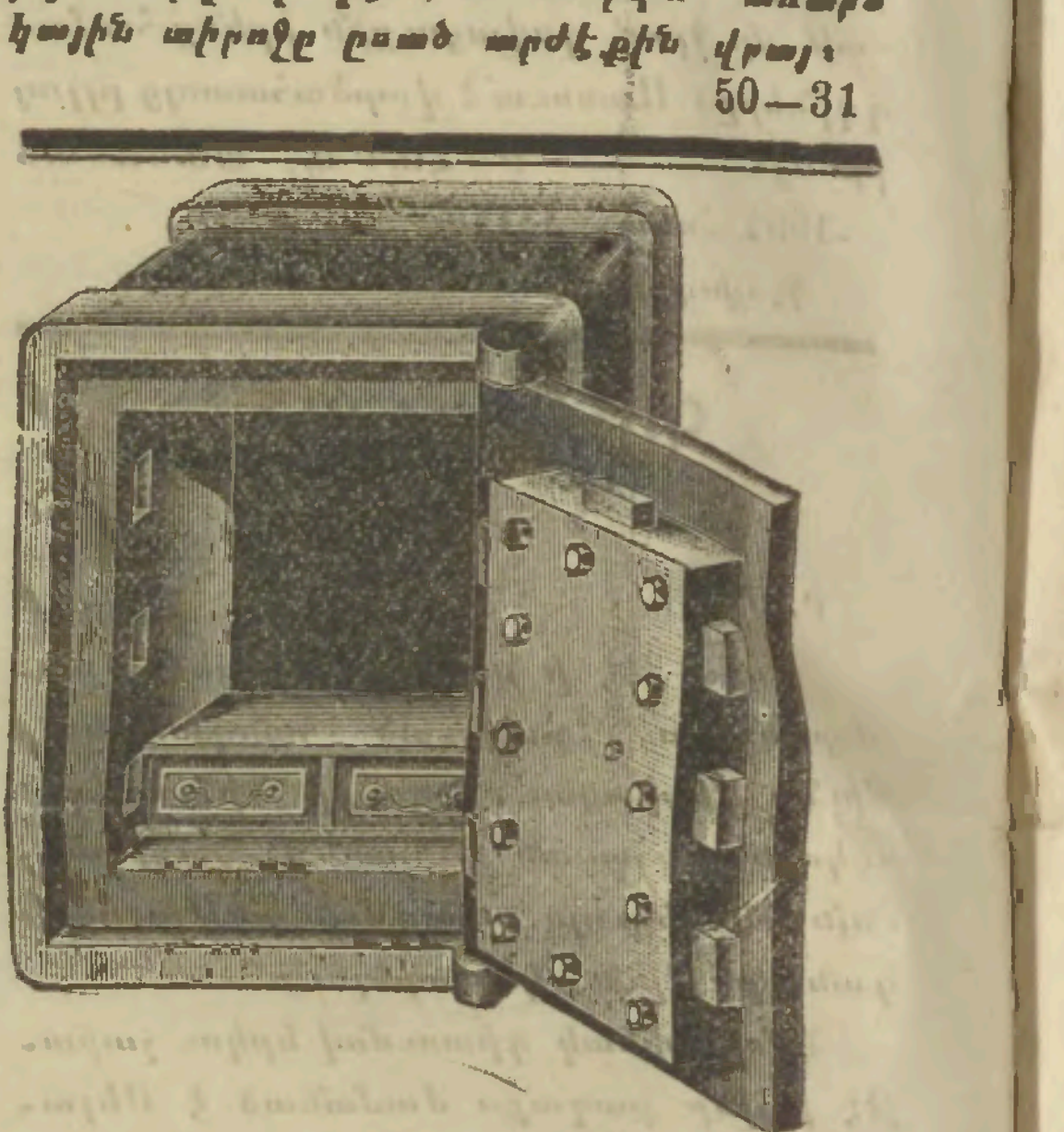
ՊԱՀՊԱՆՈՒԵԼԻՔ առարկաները կ'ընդունուին օրուան ամէն ժամուն.—

Պոլիս, Պալըգհանէի մթերանոցին մէջ։ Ընկերութեան կեդրոնատեղիին մէջ, 12, Խորասանճի խան, Սիրքէճի։ Պէյօղլը Տօն մէջ, թիւ 500, 244, 370, Բերա. Մեծ-Փողոց։

ՍԱԿԱԳԻՆ

Այրերու եւ կիններու ղշ.
վերարկու 15 ամսուանը։
Բեհրին 15 » »
Ձեռնամուշտակ 7 » »
Վզնոց եւ պօա 7 » »
Գլխարկներ եւ մուշտակեղէն մանր առարկայք 10 » »
Պայուսակներու կամ օրնամակներու մէջ դրուած մեծաքանակ առարկաներու համար 30 ղշ. ամիսը և խորանարդ մեզր
Բուրդէ կամ մետաքսէ գորգեր, շալեր եւ ուրիշ արժէքաւոր մետաքսեղէններ և բրդեղէններ 30 » »

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ այն ընտանիքներուն համար որոնք երկար ժամանակի մը համար ուրիշ տեղ պիտի երթան։ Պարզապէս մթերանոցին մէջ դրուելու համար կ'ընդունուին կահեր եւ ուրիշ առանձին իրեղէններ։ Մուշտակեղէններ կամ ուրիշ մանր առարկաներ պարունակող կապոցները պէտք է ամուր կերպով մը ծրարուած ըլլան և վրան տէրոջ անունը գրուած ըլլայ։ Վերոյիշեալ գիներէն զատ, կէս առ հարիւր յաւելուածական տուրք մը պիտի առնուի իբրեւ ապահովագրութիւն հրդեհի դէմ, և տուրքն՝ առարկային տէրոջը ըսած արժէքին վրայ։ 50—31

Անգլիոյ ԹՕՄԱՍ ՍԹԻՏՄԸՐ Տան դրամարկղները, որոնք պողպատէ շինուած են, կատարելապէս կը դիմանան գողերու և հրդեհի դէմ։ Այս դրամարկղները անգլիական միւս դրամարկղներէն 40% աւելի աժան են։

Դիմել՝ Պ. Ճորճ Պէյքըր եւ Որդի, Խորասանճի խան, Սիրքէճի, Պոլիս։

Սքիտմըր դրամարկղները կը գործածուին անգլիական կառավարութեան զանազան պաշտօնատուներուն եւ վարչութիւններուն կողմէ։ 50—30

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ Ը ՆԿ

NORTH BRITISH & MERCANTLE
ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1809ին

Դրամագլուխ 3,000,000 Անգլ. ոսկի
Պահեստի դրամ 16,898650 » »
1902ի հասոյթը 3,550,883 » »

NORTHERN ASSURANCE COMP
ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԻՆՇՈՒՐԸՆՍ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1836ին

Դրամագլուխ 3,000,000 Անգլ. ոսկի
Պահեստի դրամ 6,523,504 » »
1902ի հասոյթը 1,515,600 » »

Վնաս 41,000,000 Անգլ. ոսկին կանցնի

Այս ընկերութիւնք հաւաքաբար իրենց ընծայած բացարձակ վստահութեան հսկայ դրամագլխի և պահեստի գումարաց տեսակէտով հրդեհի դէմ ապահովագրութիւններ կ'ընդունին չէնքերու, կարասեաց, վաճառքի եւն. ԽԻՍՏ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆՈՎ ԵՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ, ՔԱՆ ՈՒՐԻՇ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ.

Վճարմունք արդարութեամբ անմիջական եւ առատաձեռնութեամբ կը կատարուին

Մինչ այժմ հրդեհի վնասուց համար վճարուած գումար ՔԱՌԱՍՈՒՆԸ ՄԷԿ ՄԻԼԻՈՆ Անգլ. ոսկին կ'անցնի

ՄԱՐԻԹԱՅՄ — MARITIME INSURANCE Ci Lt

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 500000, ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 160000

Այս ընկերութիւնն եւս շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջ բեռցուած ապրանքներն և դրամածրարներն ինչպէս նաև ամենուրեք թղթատարով ղրկուած իրեղէնները խիստ շահաւէտ եւ օգտակար պայմաններով կ'ապահովագրէ։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՓՈԼՍՈՆ, Փ. Ց. ՍԻՐՈԲԵԱՆ.— Ղալաթիա, Մէհմէտ Ալիփաշա խան թիւ 22։ 20—20

ՌՈՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 մարտ 20ի կայս. Ուքազով արտօնուած կեդրոնատեղին Բեդերսպուրկ, իրեն յատուկ չէնքը։ Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կ'ընդունի ԿԵԱՆՔԻ վրայ, և ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳՆԵՐՈՒ, ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ ԴԷՄ, ցկեանս ապահովագրութիւն ՇՈԳԵԿԱՌՔՈՎ ԵՒ ՇՈԳԵՆԱՒՈՎ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ, ինչպէս նաև ՀԱՅԵԼԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՊԱԿԻՆԵՐՈՒ կոտրուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխն է ամբողջովին վճարուած 10,666,667 Ֆրգ.
Երաշխաւորութեան գումար աւելի քան 142,585,000 »
Ընկերութեան ապահովագրուողներուն վճարուած դրամագլուխ եւ վնասուց հատուցում 314,768,000 »
1902 տարւոյ մէջ գանձուած ապահովագին և տոկոս 56,585,800 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան, Վոյվոտա, Ղալաթիա, Տնօրէն Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 50•25

ՀԱՃԻ ՍԱՐԻՄ ՈՐԴԻՔ

Վաճառատուն սամոյրի եւ եւրոպական շափորեղէններու

Բերա, Թագսիմ, թիւ 52 և 54

Այս հռչակաւոր վաճառատունը որ բազմապատկած է իր բոլոր ապրանքի տեսակները, կը ստանձնէ նաև հարսնիքներու, կնունքներու, անուան հանդիսութեանց, ինչպէս նաև նմանօրինակ ամէն առիթներու մէջ պէտք եղած չուքարի, անուշեղէնի, լիքէօրներու և ուրիշ նիւթերու հայթայթումը, ինչպէս նաեւ սպասարկութիւնը։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— «Հաճի Սարիմ որդիք» վաճառատունը ո՛չ Բերայի մէջ, ո՛չ ալ ուրիշ տեղ մասնաճիւղ ունի։ 100—42

ՕՐՈՒԱՆ ՄԵԾ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՐՐՈՐԴ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ

ՍԻՆԿԷՐ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ Թ. 343-343 ԿՐԿԻՆ

ՊՕՆ ՄԱՐՇԷԻՆ ԴԷՄ

ԱՄԷՆ ՕՐ ԲԱՑ Է

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ 10—5

ԹԵՐԹՕՆ «ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի (192

ՄԱՐՍԷԼ

ԿԱՄ

ԳՍՂՏՆԻՔ ՆՈՐ ԲԱՐԻՁԻ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Տիկին Տօրթիս աչքերն արցունքներով սրբելով.

—Կը ներէք, պարո՛ն, ըսաւ։ Կը մոռնամ կոր թէ ձեզի իմ նեղութիւններս, իմ դժբախտութիւններս պատմելու համար չէ որ հրաւիրած եմ այս ձեզ։ Ձեզ ծառայութիւն մը խնդրելու համար։ Կը խնդրեմ որ ձեր ազդեցիկ միջամտութիւնը ի գործ դնէք, ազատելու համար զաւակս իր գտնուած այս դժբախտ կացութենէն։

Մարսէլ.—Ազդեցիկ միջամտութիւն մը, ես բնաւ ձեր զաւկին քով ոեւէ ազդեցութիւն չունիմ. մէկ անգամ մը հազիւ տեսած եմ զինքը հոս։

Տիկին Տօրթիս.—Ան ձեզ կը ճանչնայ կոր, հոս հանդիպեցաւ ձեզի. առաջ շատ շատ անգամներ Շանզ Էլիզէի մէջ հանդիպած է եղեր ձեզի։ Ձեր կառքին և ձիերուն չքնաղութիւնը իր ուշադրութիւնը գրաւեր է։ Իր ընկերները միշտ ձեր հարստութեան մեծութեան վրայ խօսած են իրեն։ Ասկէ զատ թէ փեսաս, թէ աղջիկներս, եւ թէ ես շատ անգամներ խօսած ենք ձեր մասին։ Եւ հարկ կա՞յ ըսելու թէ որքան գովեստով ձեր յիշատակութիւնը ըրած ենք։

Մարսէլ ուրիշներու իր մասին ըրած ներբողական խօսքերուն կարեւորութիւն չէր տար։ Եւ սակայն Տօրթիս ընտանիքին իրեն այսքան համակրած ըլլալու պարագան կ'ուրախացնէր զինքը։ Այն պահուն դարձեալ միտքը Ինկա Պէլէր ձեռքը խնդրելը, բայց մտածելով որ ուրիշ ոեւէ յարմար առիթ մը կը ներկայանար, յետաձգեց իր այդ խնդրանքը։

Միայն սա կար որ չէր կրնար հասկնալ թէ Ռընէն ազատելու համար ինչ պիտի կրնար ընել։

Ահա այդ պահուն տիկին Տօրթիս բացատրութիւն մը տալով.

—Հաւատացէք, պարո՛ն, իմ մայրական զգացումս կ'ըսէ թէ դուք պիտի ըլլաք իմ զաւակս փրկողը։ Ռընէ կարեւորութիւն պիտի տայ ձեր խրատներուն եւ յորդորներուն, նկատի առնելով ձեր դիրքը եւ փորձառութիւնը։ Եթէ դուք յանձն առնէք այս պաշտօնը, ընտանիքս երախտապարտ պիտի ըլլայ ձեզի, եւ ուրախ պիտի ըլլայ, թերեւս Ռընէ ալ աւելի փառքի համար է որ կ'ուզէ իր ընտրած մէկ կնոջ հետ ապրիլ և իր հօրմէն ժառանգած մեծագումար հարստութիւնը ծախսել։ Եթէ համոզել կրնաք իրեն թէ որքան անվայել և անպատշաճ բան մ'է տեսածը, եւ վերա- տած եմ թէ ձեր խօսքերուն կարեւորութիւն պիտի տայ, եւ կարգ մը խոյատակ ընկերներու ալ չպիտի հետեւի. Այս մասին ձեզի յանձնարարութիւն մը ընելու համար ձեր թոյլտուութիւնը կը խնդրեմ։ Իրեն պէտք է զգացնել թէ իր այդ ընթացքով հասարակութեան նախատինքին պիտի ենթարկուի։

Տիկին Տօրթիսի մայրական սէրէն մղուած այս յանձնարարութիւնը Մարսէլի սիրտը գրաւեց։

—Իրաւունք ունիք, տիկին, ըսաւ։

Տիկին Տօրթիս.— Ըսել է հաւանութիւն կուտաք, պարոն, եւ պիտի հաճիք իմ զաւկս այս տոռրին կեանքէն փրկելու։

Մարսէլ.—Ձեր զաւկին փրկութեան համար ձեռքէս եկածը պիտի ընեմ, տիկին։ Շնորհակալ եմ որ այդ պաշտօնը ինծի յանձներ էք։ Որովհետեւ պատրաստ եմ ձեր ընտանիքի անդամներուն ամէն ծառայութիւն մատուցանել։

Տիկին Տօրթիս.— Ահ, ձեր այդ բարեկամութիւնը ինծի նոր կեանք պարգեւած պիտի ըլլայ։

Մարսէլ. Սա կայ որ ձեր զաւակը դիւրին չպիտի ըլլայ փրկել այն վիճակէն՝ որուն մատնուած է նկատողութեան մը ենթարկուելու պէս։ Այս գործին մէջ յաջողելու համար ձեր կատարեալ վստահութեան կը կարօտիմ։ Որովհետեւ իմ նպատակիս մէջ յաջողելու համար շատ տարօրինակ միջոց մը պիտի գործածեմ։

Տիկին Տօրթիս.— Պարոն, ինչ որ ընէք, ինչ որ ուզէք, պատրաստ եմ ընդունելու զայն։ Ըսէք պարոն, իմ զաւկս ինչպէս կարելի է փրկել։

Մարսէլ.— Մեկ ըսէք, տիկի՛ն։ Իմ ընելիքս շատ տարօրինակ է։ Եթէ ձեր զաւկին եղեր կարգ մը խրատներ տամ՝ այդ յոռի կեանքէն եւ այդ անպիտան կնոջ ձեռքէն հեռու կենալու, այն ատեն իմ խրատներս շատ քիչ ազդեցութիւն մը պիտի կրնան ընել իր վրայ։ Բայց երբ մասնակցիմ իր զբօսանքներուն, եւ նոյնիսկ իրմէ աւելի աւել իր ☐ զբօսանքին ☐ կեանքին, այն ատեն կը յուսամ որ ես ինքս պիտի կրնամ անոր հասկցնել թէ որքան գէշ հետեւանքներ կ'ունենայ անպիտան եւ ցոփ կնոջ մը հետ կեանք անցընելը։

Տիկին Տօրթիս.— Ես կը յուսամ որ շատ դժուարութիւն չպիտի կրէք ձեր այդ նպատակին հասնելու համար։ Ռընէ լաւ եւ վեհանձն երիտասարդ մըն է։ Պզտիկուց իր ստացած դաստիարակութեան երեսէն միշտ հեռու մնացած է տարօրինութենէ։ Ես շատ չեմ հաւատար որ իր սիրած կինը քէն տանելի մէջ կրցաւ զինքը բոլորովին գլխէ հանել, եւ իր նկարագիրը աւրել։

(Շարունակելի)